

1 De vereniging

- 1.1 Wat u moet weten
- 1.2 Vragen en praktijkvoorbeelden
- 1.3 Extra informatie

1.1 Wat u moet weten

In de grondwet is vast gelegd dat iedereen in Nederland de vrijheid heeft een organisatie op te richten. Deze vrijheid van vereniging geldt voor alle organisatievormen zoals stichtingen, coöperaties en dus ook voor sportverenigingen. Voordat sportverenigingen, net als natuurlijke personen, handelingen mogen verrichten zoals het in eigendom hebben van een onroerende zaak, andere zaken, accommodaties kunnen huren, enz., moet de vereniging rechtshandelingen kunnen verrichten en rechtsbevoegd zijn. Niet alleen vanwege het hebben van bezittingen maar ook omdat anderen zoals landelijke sportbonden en gemeenten eisen stellen aan de rechtsbevoegdheid van verenigingen.

De nu geldende wetteksten (1.3.1) (vanaf 26 juli 1976) kennen een onderscheid tussen:

- **De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid**
De statuten van deze verenigingen zijn in een notariële akte opgenomen. Deze verenigingen kunnen zelfstandig handelingen verrichten en zijn voor die handelingen ook aansprakelijk en kunnen bezittingen hebben.
- **De vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid**
De statuten van deze verenigingen zijn niet een notariële akte opgenomen. Deze verenigingen kunnen ook zelfstandig handelingen verrichten en bezittingen hebben, echter met dat verschil dat de bestuursleden persoonlijk aansprakelijk zijn voor de handelingen die zij verrichten namens de vereniging.

Om te voorkomen dat bestuurders persoonlijk aansprakelijk gesteld worden is het zinvol na te gaan of de vereniging volledig rechtsbevoegd is. Hiervoor moeten de statuten in een notariële akte zijn opgenomen door de notaris (1.3.2). Om persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders uit te sluiten dienen de statuten ook te zijn gedeponneerd bij het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. Om kosten te besparen hebben veel bonden en ook NOC*NSF conceptstatuten (1.3.3) beschikbaar die aangesloten verenigingen als voorbeeld kunnen gebruiken. In de statuten staat vermeld wie bevoegd is om de vereniging in en buiten rechte te vertegenwoordigen. Ook dit wordt in het Handelsregister opgenomen. Dat zijn naast de voorzitter, de secretaris en penningmeester ook de overige bestuursleden en soms ook nog kaderleden. Wanneer er bestuurswisselingen plaatsvinden is het belangrijk dat de gegevens bij de Kamer van Koophandel (1.3.4) gewijzigd worden omdat dan ook extern bekend is welke nieuwe bestuursleden daadwerkelijk bevoegd zijn en de oude bestuursleden niet geconfronteerd worden met verantwoordelijkheid over besluiten die ze niet zelf genomen hebben.

Niet alles kan of moet worden vastgelegd in de statuten. Daarom hebben de meeste verenigingen een Huishoudelijk Reglement (1.3.5). Het voordeel van een huishoudelijk reglement is dat deze een goed overzicht kan geven van de interne (werk)afspraken en eenvoudiger tijdens de Algemene Leden Vergadering kan worden gewijzigd. Om de statuten te wijzigen dient een hele procedure te worden afgehandeld en dient ook de notaris te worden ingeschakeld. Dat is tijdrovend en duur.

Sportbonden kennen vrijwel allemaal de statutaire verplichting dat sportverenigingen volledig rechtsbevoegd dienen te zijn, anders kan de vereniging geen lid worden van de sportbond. Dergelijke regels betekenen wel dat een vereniging in oprichting goed moet opletten en de juiste handelingen moet verrichten. Voor het oprichten van een vereniging is een stappenplan (1.3.6) beschikbaar.

Er zijn nog enkele verenigingen die geen statuten hebben in de vorm van een notariële akte maar die voor de wetwijziging van 26 juli 1976 zijn erkend door een zogenoemde Koninklijke goedkeuring (1.3.7). Een dergelijke officiële erkenning is gelijk aan de huidige volledige rechtsbevoegdheid. Door de wetwijziging van 1976 lopen de bestuurders van deze verenigingen echter een risico voor wat betreft aansprakelijkheid.

Er worden niet alleen nieuwe verenigingen opgericht er gaan ook verenigingen samenwerken, tot een fusie (1.3.8) toe. Tot slot stoppen er ook verenigingen. Aan het ontbinden (1.3.9) van verenigingen zijn ook wettelijke regels verbonden.

1.2 Vragen en praktijkvoorbeelden

- Vraag 1: Is mijn vereniging verplicht volledige rechtsbevoegdheid te bezitten?
- Vraag 2: Bezit mijn vereniging pas volledige rechtsbevoegdheid als de vereniging is ingeschreven in het Handelsregister en de statuten daar zijn gedeponeed?
- Vraag 3: De statuten van mijn vereniging zijn Koninklijk Goedgekeurd in december 1975. Zijn deze nog geldig?

Vraag 1: Is mijn vereniging verplicht volledige rechtsbevoegdheid te bezitten?

Nee. De twee mogelijkheden: volledige en beperkte rechtsbevoegdheid zijn twee vormen die in de wet zijn verankerd. De meeste sportverenigingen hebben echter een statutaire verplichting vanuit de landelijke sportbond; alleen verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid kunnen lid worden. Daarnaast kennen vrijwel alle sportverenigingen een zodanige begroting en ook afspraken dat een volledige rechtsbevoegdheid een noodzaak is. De meeste gemeenten eisen het ook van verenigingen die accommodaties huren en een vereniging met een beperkte rechtsbevoegdheid kan geen bezittingen hebben zoals een kantine en kan ook geen lening afsluiten bij een bank.

Vraag 2: Bezit mijn vereniging pas volledige rechtsbevoegdheid als de vereniging is ingeschreven in het Handelsregister en de statuten daar zijn gedeponeed?

Nee, een vereniging is volledig rechtsbevoegd als de statuten in een notariële akte zijn vastgelegd. Daarvoor is geen inschrijving in het Handelsregister voor nodig. De bestuurders zijn echter wel verplicht een vereniging in te schrijven in het Handelsregister en een authentiek afschrift van de statuten dan wel een uittreksel daarvan ten kantore van het register neer te leggen. Zolang dat niet is gebeurd is de bestuurder naast de vereniging persoonlijk aansprakelijk. Het gaat hier dan alleen om de eerste opgave en nederlegging, dus niet eventuele volgende statutenwijzigingen.

Vraag 3: De statuten van mijn vereniging zijn Koninklijk Goedgekeurd in december 1975. Zijn deze nog geldig?

Nee. Volgens de overgangsregeling die gekoppeld is aan de wetswijziging van 1976 dient iedere vereniging voor 1 januari 1995 hun statuten aan te passen aan de huidige wetgeving. Verenigingen die hieraan niet hebben voldaan bezitten nu geen volledige rechtsbevoegdheid en dienen op zeer korte termijn contact op te nemen met de notaris om nieuwe statuten op te laten stellen. Veel landelijke sportbonden hebben voor de eigen verenigingen conceptstatuten beschikbaar.

1.3 Extra Informatie

- 1.3.1 Wet
- 1.3.2 Notaris
- 1.3.3 Conceptstatuten
- 1.3.4 Kamer van Koophandel
- 1.3.5 Huishoudelijk reglement
- 1.3.6 Stappenplan oprichten vereniging
- 1.3.7 Koninklijke Goedkeuring
- 1.3.8 Fusie
- 1.3.9 Ontbinden

1.3.1 Wet

Nieuw Burgerlijk Wetboek

Vanaf 26 juli 1976 is deel 2 het Burgerlijk Wetboek betreffende het rechtspersonenrecht gewijzigd. Alle verenigingen bezitten dan rechtspersoonlijkheid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- **De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid**
ook wel de notariële vereniging genoemd, omdat deze bij notariële akte is opgericht.
- **De vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid**
ook wel de informele vereniging genoemd. De vereniging is niet bij notariële akte opgericht.

De verenigingen die voor 1855 zijn opgericht zullen verder buiten beschouwing worden gelaten omdat er in Nederland vrijwel geen verenigingen zijn die van voor dit jaartal dateren.

Volledige en beperkte rechtsbevoegdheid.

Er zijn enkele verschillen tussen een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid. De belangrijkste verschillen zijn:

- Bij een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid is een ieder (lid of geen lid) die voor de vereniging rechtshandelingen verricht naast de vereniging hoofdelijk aansprakelijk. De leden van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid zijn niet hoofdelijk aansprakelijk voor de gevolgen van overeenkomsten die zij voor de vereniging sluiten (tenzij zij hun bevoegdheden te buiten zijn gegaan).
- Een sportvereniging met beperkte rechtsbevoegdheid kan geen onroerend goed (zoals terreinen, kantine, kleedaccommodatie, enz.) in eigendom verkrijgen. Evenmin kan de vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid erfgenaam zijn.
- De wet schrijft voor dat een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid moet worden ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Voor verenigingen met beperkte rechtsbevoegdheid geldt deze verplichting niet. Laatstbedoelde verenigingen kunnen, maar hoeven niet te worden ingeschreven.
- De vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid hoeft niet over op schrift gestelde statuten te beschikken.

Het rechtspersonenrecht heeft een plaats gekregen in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De titels (hoofdstukken) waarmee de sportvereniging voornamelijk mee te maken heeft zijn:

Titel 1 Algemene bepalingen (wetteksten; artikelen)

Titel 2 Verenigingen (wetteksten; artikelen)

Titel 7 Fusie (wetteksten; artikelen)

De eerste editie van dit verenigingsrecht is op 26 juli 1976 in werking getreden. Op 1 januari 1992 zijn enkele (redactionele) aanpassingen doorgevoerd die vooral tot doel hadden het democratische gehalte van verenigingen te versterken. Als verenigingen deze wijzigingen in de praktijk ook toepassen is het niet noodzakelijk daarvoor de statuten door de notaris te laten wijzigen.

1.3.2. Notaris

De notaris speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van volledige rechtsbevoegdheid van sportverenigingen. Zo zal de notaris de door de Algemene Ledenvergadering of bij een nieuwe vereniging de oprichtingsvergadering goedgekeurde statuten toetsen aan de geldende wetgeving en vervolgens in een officiële akte opnemen.

Wordt de vereniging bij notariële akte opgericht dan moeten in ieder geval de volgende punten in de statuten worden opgenomen:

- de naam van de vereniging en de gemeente in Nederland waar zij gevestigd is
- het doel en de wijze waarop de doelstelling bereikt wordt door de vereniging
- de verplichtingen die de leden hebben tegenover de vereniging, of de wijze waarop deze verplichtingen kunnen worden opgelegd
- de wijze van bijeenroeping van de algemene vergadering
- de wijze van benoeming en ontslag van bestuurders
- de wijze van ontbinding en de bestemming van het batig saldo van de vereniging in geval van ontbinding of de wijze waarop de bestemming zal worden vastgesteld
- de akte moet in het Nederlands worden opgesteld.

De notaris is ervoor verantwoordelijk dat aan de bovengenoemde vereisten wordt voldaan. Het verdient aanbeveling de statuten zo volledig mogelijk te maken. Waar de statuten geen uitsluitel geven is de wet van toepassing. Als er sprake is van wijziging van de statuten, dan moet de algemene ledenvergadering daartoe een uitdrukkelijk besluit nemen. Als de statuten zijn vastgelegd in een notariële akte, dan zal vervolgens de notaris de wijziging in een nieuwe notariële akte moeten vastleggen.

NOC*NSF heeft een aantal modelstatuten (zie 1.3.3) ontwikkeld die sportverenigingen kunnen ondersteunen bij het samenstellen van hun eigen statuten.

1.3.3 Conceptstatuten

De statuten kunnen in de praktijk worden gezien als de grondwet van de vereniging. Alle handelingen die namens de vereniging worden verricht zijn gebaseerd op afspraken die in de statuten zijn opgenomen. Daarnaast kennen alle sportbonden de verplichting dat aangesloten, en dus ook aan te sluiten verenigingen, volledig rechtsbevoegd dienen te zijn. De vereniging moet dus statuten hebben die na goedkeuring door de algemene ledenvergadering door de notaris in een officiële akte zijn opgenomen en dat een gewaarmerkte kopie van deze notariële akte in het handelsregister van de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd.

Om verenigingen te ondersteunen vindt u in de bijlagen de volgende modelstatuten:

- [modelstatuten vereniging volledige rechtsbevoegdheid \(NOC*NSF, bijlage 1\)](#)
- [modelstatuten voor een omnivereniging \(bijlage 2\)](#)

Daarnaast hebben een flink aantal sportbonden op de eigen tak van sport gerichte conceptstatuten ontwikkeld. Informeer bij u eigen bond of dit het geval is.

1.3.4. Kamer van koophandel

Alle verenigingen die bij notariële akte zijn opgericht en daarom volledige rechtsbevoegdheid bezitten, moeten worden ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel. De vereniging schrijft zich in bij de Kamer van Koophandel in het gebied waar de vereniging haar statutaire zetel heeft.

Wanneer een vereniging geen of zelfgemaakte statuten heeft, wordt dit een informele vereniging genoemd. Informele verenigingen hoeven zich niet in te schrijven in het handelsregister. Als zij zich wel inschrijven, wordt de aansprakelijkheid van de bestuurders enigszins beperkt.

De vereniging is er voor verantwoordelijk dat de juiste gegevens in het handelsregister zijn opgenomen. Daarbij gaat het vooral om de persoonlijke gegevens van diegene die namens de vereniging op mogen treden, zoals de bestuursleden en soms ook de inkoper van de kantine. Na een wijziging in het vrijwilligersbestand dient te worden nagegaan of dat gevolgen heeft voor de inschrijving in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Voor het wijzigen van gegevens zijn speciale formulieren beschikbaar via www.kamervankoophandel.nl.

Voor meer specifiekere informatie over het handelsregister kijkt u op www.kamervankoophandel.nl

1.3.5. Huishoudelijk Reglement

Het is niet verstandig alle verenigingsinterne afspraken in de statuten op te nemen. Ten eerste omdat wijzigingen tijdrovend en kostbaar zijn omdat daar ook weer een notariële goedkeuring voor nodig is. Ten tweede omdat de statuten daardoor onnodig complex en onoverzichtelijk worden. Dergelijke afspraken vinden hun plaats in wat veelal Huishoudelijk Reglement wordt genoemd.

Het is ook mogelijk dat er verschillende reglementen worden opgesteld, bijvoorbeeld een reglement voor een commissie van beroep of voor andere commissies waarin de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en procedures zijn vastgelegd. Ook huisregels voor de kantine kunnen in een weliswaar eenvoudig reglement worden neergelegd.

Als voorbeeld is een Huishoudelijk Reglement van een voetbalvereniging in bijlage 2 opgenomen. Dit dient louter ter illustratie, omdat de ene de sport de andere niet is en derhalve ook andere zaken moeten worden geregeld en soms ook meer of minder.

De in dit voorbeeld genoemde onderwerpen kunnen voor zover van toepassing worden gebruikt en naar de eigen situatie worden ingevuld.

- [Voorbeeld huishoudelijk reglement voetbalvereniging \(bijlage 3\)](#)

1.3.6 Stappenplan

Bij het oprichten van een nieuwe vereniging moet aan veel dingen gedacht worden. Het begint met een in omvang beperkte checklist. Een checklist waarmee in een oogopslag te zien is waaraan zoal dient te worden gedacht als men een eigen, nieuwe, vereniging op wil richten. Een aantal van de gemelde stappen worden vervolgens toegelicht.

STAPPENPLAN OPRICHTEN VERENIGING

- Stap 1 Een eigen vereniging, waar begin ik?
- a win informatie in bij de sportbond en/of gemeente
  - b voer een haalbaarheidsonderzoek uit
  - c vorm een voorlopig bestuur
  - d maak een tijds- en beleidsplan
  - e zoek financieringsmogelijkheden
  - f vind een geschikte accommodatie
  - g interesseer potentiële leden voor kaderfuncties
- Stap 2 Taken oprichtingsbestuur
- a houdt een oprichtingsvergadering
  - b stel statuten op en leg deze bij notariële akte vast
  - c roep de eerste algemene ledenvergadering bijeen
  - d meld de vereniging aan bij de sportbond
  - e overleg regelmatig met de gemeente en/of landelijke sportbond
- Stap 3 De vereniging bestaat, hoe nu verder?
- a verstrek regelmatig informatie aan de (potentiële) leden
  - b zorg voor een goede organisatorische opbouw van de vereniging

Uitwerking stappen

Stap 1 Een eigen vereniging, waar begin ik?

- 1a Bij de gemeentelijke afdeling sport en/of de landelijke sportbond kan aangeven of er al verenigingen voor dezelfde tak van sport bestaan, eventueel accommodatie beschikbaar is, subsidiemogelijkheden beschikbaar zijn, enz.
- 1b Met een haalbaarheidsonderzoek wordt bedoeld dat moet worden nagegaan of er voldoende belangstelling bestaat voor een dergelijke vereniging, mogelijk accommodatie beschikbaar is, of een dergelijke vereniging ook financieel haalbaar is, of er al een vergelijkbaar sportaanbod is, enz.
- 1c Er dient een vaste kern te worden gevormd die allerlei werkzaamheden gaat uitvoeren. Die kern heet dan voorlopig bestuur. Zij is ook aanspreekpunt voor derden zoals potentiële (kader)leden, de gemeente, andere verenigingen, enz. Maak van de meer formele besprekingen van het voorlopig bestuur wel verslagen en zo mogelijk afsprakenlijsten zodat een ieder weet wie wat moet doen en wat wanneer is afgesproken.
- 1d Als blijkt uit het haalbaarheidsonderzoek dat er voldoende mensen gedurende een aantal jaren belangstelling hebben voor de op te richten sportvereniging, dan kun je de volgende stap nemen: het maken van een tijds- en beleidsplan. Zo'n plan geeft aan welke zaken je op welke termijn wilt realiseren. In dit plan staat bijvoorbeeld wanneer de begroting voor het eerste jaar af is, of wanneer secretariaat en administratie zijn opgezet. ook geeft zo'n plan aan wanneer de vereniging over een eigen bankrekening kan beschikken, Kortom het tijdsplan geeft aan wanneer werkzaamheden af moeten zijn. Je gebruikt het als stok achter de deur en als controlemogelijkheid. Behalve een tijdsplan stel je ook een beleidsplan op, waarin staat welke doelen je nastreeft en hoe je die doelen wilt realiseren.
- 1e Een ding staat vast: zonder geld kun je een eigen vereniging niet realiseren. Daarom moet het voorlopige bestuur op zoek naar financiële middelen. Soms wordt ten onrecht verondersteld dat subsidies de belangrijkste bron van inkomsten zijn. Maar in het beste geval geven gemeenten alleen directe subsidie voor de oprichtingskosten; andere kosten worden meestal niet gesubsidieerd. De meest belangrijke inkomstenbron zijn veelal de contributies.
- 1f Het vinden van een geschikte accommodatie is veelal lastiger dan in eerste instantie wordt ingeschat. De praktijk is dat er binnen de bestaande accommodatieverdeling weinig ruimte is voor nieuwkomers, zeker niet op aantrekkelijke tijdstippen. Overleg met de gemeente, eigenaar van veel

sportaccommodaties, is hierbij van groot belang. In sommige gevallen (takken van sport) kan overleg met andere accommodatie-eigenaren, soms andere verenigingen, een oplossing bieden.

- 1g Als het voorlopige bestuur van start gaat komen zij al snel tot de ontdekking dat het “runnen” van een vereniging veel vrijwilligerstijd vergt. Ga heel snel zoeken naar potentiële kaderleden, zeker ook naar vrijwilligers voor functies die in het oprichtingstraject niet nodig zijn zoals trainers, teambegeleiders, enz.

Stap 2 Taken oprichtingsbestuur

- 2a Een oprichtingsvergadering is bedoeld om een vereniging officieel op te richten. Je hebt daar, wettelijk gezien, minimaal 2 personen voor nodig. Toch is het handig om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk potentiële leden aan zo'n vergadering deelnemen. Houd een presentielijst bij en maak notulen. De oprichtingsvergadering bespreekt plannen en begroting van de initiatiefnemers. Verder neemt de vergadering het besluit de vereniging op te richten, waarbij wordt aangegeven welk doel de vereniging nastreeft en welke naam de vereniging krijgt. Een oprichtingsvergadering is ook bedoeld om een bestuur te kiezen. Tijdens de vergadering worden kandidaten voorgedragen en gekozen. Je dient in ieder geval een voorzitter, secretaris en penningmeester te benoemen. Het bestuur krijgt tijdens de vergadering de opdracht om statuten te formuleren, waarna je tot slot afspreekt op welke datum de eerste algemene ledenvergadering plaats zal vinden.
- 2b De statuten van een vereniging zijn het belangrijkste stuk van de organisatie. Je kunt ze het beste zien als de grondwet van de vereniging. De statuten bepalen namelijk in grote lijnen het doen en laten van de organisatie. Omdat de wet dat bepaalt stel je de statuten in het Nederlands op. In de statuten mag je in feite alles regelen wat je belangrijk vindt, maar een aantal zaken zijn wettelijk geregeld. Het opstellen van statuten is een lastig karwei, de notaris kan daarbij behulpzaam zijn. De meeste landelijke sportbonden hebben op die tak van sport toegesneden conceptstatuten. De provinciale sportraden hebben een voorbeeld van algemene statuten. Overigens is de vereniging pas een echte rechtspersoon als de statuten door de notaris in een officiële akte zijn opgenomen en een gewaarmerkte kopie daarvan is gedeponeerd in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel.
- 2c De eerste algemene ledenvergadering is van essentieel belang. Tijdens deze vergadering worden namelijk de statuten van de vereniging door de leden goedgekeurd. Vervolgens leg je de goedgekeurde statuten voor aan de notaris, die ze opneemt in een officiële akte. Behalve voor de goedkeuring van de statuten kan zo'n eerste algemene ledenvergadering ook worden gebruikt om commissies binnen de vereniging op te richten, voor de goedkeuring van de begroting en voor andere reguliere bestuurszaken.
- 2d De sportbond speelt een belangrijke rol bij het beoefenen van sport in clubverband. De bond organiseert namelijk competities, zorgt voor opleidingen, behartigt de belangen van de leden, is verantwoordelijk voor de nationale teams en heeft veelal een collectieve verzekering voor de leden afgesloten. Aansluiting is dus van groot belang. De eisen die sportbonden stellen aan nieuwe verenigingen verschillen per tak van sport. Een algemene minimale eis is dat de vereniging volledig rechtsbevoegd is (statuten opgenomen in een notariële akte waarvan een kopie is gedeponeerd in het handelsregister van de kamer van koophandel).
- 2e Regelmatig overleg met belangrijke organisaties in de directe omgeving van de vereniging is belangrijk. Niet alleen om de zakelijke kant (leveranciers, onderhoud, enz.), maar ook om informatie in te winnen (bond, gemeente, andere verenigingen, lokale bundeling of sportloket, enz.) maar ook voor samenwerking (gemeente, sportverenigingen in hetzelfde park of accommodatie, enz.).

Stap 3 De vereniging bestaat, hoe nu verder?

3a Alhoewel er voor moet worden gezorgd dat (kader)leden regelmatig worden geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen de verenigingen of die van buiten komen is het zeker in het begin van heel groot belang. Een ieder is nieuw binnen de vereniging, moet het verenigingsgevoel nog eigen maken. Daarom is het in die eerste periode misschien nog wel belangrijker om aandacht te besteden aan de interne communicatie. Daarbij gaat het niet alleen om het clubblad maar ook om de communicatie tussen commissies, werkgroepen, bestuur en ook individuele leden.

3b Van cruciaal belang voor een goede verenigingsopbouw is de interne organisatie. Er dienen goede afspraken te worden gemaakt over taak- en functieverdeling. Alleen dat is een basis voor een stabiel functionerende vereniging. Het principe is feitelijk heel simpel: zorg er voor dat een ieder weet wat er van hem verwacht wordt, welke kennis en vaardigheden daarvoor nodig zijn en wie waarvoor verantwoordelijk draagt. De uitwerking daarvan is echter niet zo simpel. Er dient een werk- of beleidsplan te worden opgesteld over de wijze waarop met de vrijwilligers wordt omgegaan en wat van elkaar verwacht mag worden. Sportbonden zijn veelal bereid om hierbij de helpende hand te bieden.

1.3.7 Koninklijke Goedkeuring

Tot 1976 beschikten de meeste sportverenigingen over een officiële erkenning in de vorm van een "Koninklijke Goedkeuring".

Deze erkenning had een tijdelijk karakter, hij was namelijk geldig voor minder dan 30 jaar, in de praktijk een termijn van 29 jaar en 11 maanden. Bij het verstrijken van die termijn verliest de vereniging de erkenning en wordt het een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid. In de huidige wetgeving wordt dan gesproken over een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid. Door de regels die golden tijdens een overgangperiode van 1976 tot 1979 is het in theorie mogelijk dat er nog verenigingen bestaan die hun statuten niet in een notariële akte hebben laten opnemen, maar hun rechtspersoonlijkheid ontleen aan de mogelijk nog geldende "Koninklijke Goedkeuring". Dergelijke verenigingen hebben dus een volledige rechtspersoonlijkheid met een beperkte duur.

Verenigingen die niet zeker weten of zij de volledige rechtsbevoegd zijn (notariële akte en inschrijving in het Handelsregister) wordt geadviseerd om dit goed na te gaan. Als men niet meer beschikt over een exemplaar van de eigen statuten dan kan deze worden opgevraagd bij de Kamer van Koophandel. Bij twijfel: een deskundige inschakelen van de eigen sportbond of provinciale sportraad. Een notaris is uiteraard ook een mogelijkheid.

1.3.8 Fusie

Bij een fusie is het van belang dat een vereniging weet waar die op moet letten. Daarbij is ook het verschil tussen een juridische en praktische fusie van belang.

Tevens zijn er sportgebonden consequenties van een fusie. Want in welke afdeling of klasse komt het nieuwe eerste team uit als de eerste teams van de fuserende verenigingen in een andere afdeling of klasse spelen? Iedere tak van sport heeft daarvoor zijn eigen regels.

Via een checklist kan de vereniging stap voor stap nagaan wat er moet gebeuren.

Checklist fusie (bijlage 4)

Daarnaast is het goed om te weten welke juridische regelingen er gelden. In het juridisch stappenplan (van de KNVB) wordt dit verder toegelicht.

Juridisch stappenplan bij een fusie (KNVB, bijlage 5)

1.3.9 Ontbinden

Er zijn meerdere redenen om een vereniging te ontbinden, de drie meest voor de hand liggende redenen voor de ontbinding van een vereniging zijn:

- de algemene vergadering besluit de vereniging op te heffen
- er zijn geen leden meer om de vereniging in stand te houden
- de vereniging blijkt niet in staat aan haar geldelijke verplichtingen te voldoen

De ontbinding van volledig rechtsbevoegde verenigingen is geregeld in de statuten, de daar beschreven procedure moet gevolgd worden. Bij ontbinding van een vereniging is de laatste daad van de algemene ledenvergadering de aanwijzing van een lid, dat de boeken en bescheiden van de vereniging gedurende zeven jaar moet bewaren. De naam van deze 'bewaarder' moet worden ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Is er bij de beëindiging van een vereniging nog geld in kas, dan komt dat de leden ten goede, tenzij de statuten daarvoor een andere bestemming aangeven.

Bijlagen hoofdstuk 1

Bijlage 1: MODELSTATUTEN VOOR EEN VERENIGING MET VOLLEDIGE RECHTSBEVOEGDHEID

Naam, zetel en rechtsbevoegdheid

Art. 1

1. De vereniging is genaamd ....., hierna te noemen: de vereniging.
Zij heeft haar zetel in de gemeente .....
2. De vereniging bezit volledige rechtsbevoegdheid.
3. De vereniging is ingeschreven in het Verenigingenregister, dat gehouden wordt bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken te .....

Duur

Art. 2

1. De vereniging is aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Het boekjaar, tevens verenigingsjaar, loopt van 1 januari tot en met 31 december.
3. De vereniging is opgericht op .....19.....

Doel

Art. 3

1. De vereniging heeft ten doel het (doen) beoefenen, alsmede het bevorderen van de .....sport in al zijn verschijningsvormen.
2. De vereniging tracht dit doel onder meer te bereiken door:
  - a. lid te zijn van de ..... (naam sportbond), hierna te noemen de "sportbond";
  - b. deel te nemen aan de door de sportbond georganiseerde of goedgekeurde wedstrijden;
  - c. zelf wedstrijden op het gebied van de .....sport of andere vormen daarvan te organiseren;
  - d. de benodigde accommodatie tot stand te brengen.
3. De vereniging mag geen winst onder haar leden verdelen.

Lidmaatschap

Art. 4

1.
  - a. Leden zijn natuurlijke personen, die door het bestuur als lid zijn toegelaten.
  - b. Alleen diegenen die voor de duur van hun lidmaatschap ook lid zijn van de sportbond, kunnen lid zijn van de vereniging.
2. Tot het lidmaatschap van de vereniging kunnen niet worden toegelaten degenen, die niet tot het lidmaatschap van de sportbond worden toegelaten, of van wie de sportbond het lidmaatschap heeft beëindigd.
3. Ingeval van niet-toelating door het bestuur kan op verzoek van de betrokkene de eerstvolgende algemene vergadering alsnog tot toelating besluiten, zulks met inachtneming van het in het tweede lid bepaalde.
4. Op voorstel van het bestuur kan de algemene vergadering een lid wegens zijn bijzondere verdiensten voor de vereniging het predikaat "ere-lid" verlenen.
5.
  - a. Het bestuur houdt een register bij waarin de namen, adressen en geboortedata van de leden zijn opgenomen, een en ander op een door de sportbond aan te geven wijze.
  - b. Het bestuur draagt er zorg voor dat degene die als lid tot de vereniging wensen te worden toegelaten, worden aangemeld bij de sportbond.

Rechten en verplichtingen

Art. 5

1. De vereniging en de sportbond kunnen, voor zover uit de statuten van de vereniging onderscheidenlijk van de sportbond niet het tegendeel voortvloeit, ten behoeve van de leden rechten bedingen. De vereniging kan in een voorkomend geval ten behoeve van een lid nakoming van bedoelde rechten en schadevergoeding vorderen, tenzij het lid het bestuur schriftelijk mededeelt het bestuur daartoe niet te machtigen.
2. De vereniging en de sportbond kunnen, voor zover dit in de statuten van de vereniging onderscheidenlijk van de sportbond uitdrukkelijk is bepaald, ten laste van de leden verplichtingen aangaan.
3. Voor zover van toepassing gelden de in het eerste en tweede lid bedoelde rechten en verplichtingen ook ten opzichte van het lid jegens de vereniging.
4. Tenzij in deze statuten anders is bepaald, worden de in het eerste, tweede en derde lid bedoelde bevoegdheden uitgeoefend door het bestuur.
5. De vereniging kan door een besluit van het bestuur, van de algemene vergadering of van een ander orgaan verplichtingen - al dan niet van financiële aard - aan de leden opleggen.
6. De leden zijn voorts verplicht zich jegens elkaar en jegens de vereniging te gedragen naar hetgeen door de redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd.
7. De leden zijn tevens gehouden:
  - a. de statuten en reglementen van de vereniging, alsmede de besluiten van het bestuur, van de algemene vergadering of van een ander orgaan van de vereniging na te leven;
  - b. de statuten en reglementen van de sportbond, de besluiten van een orgaan van de sportbond, alsmede de van toepassing verklaarde wedstrijdbepalingen na te leven;
  - c. de belangen van de vereniging niet te schaden.

Straffen

Art. 6

1.
  - a. In het algemeen zal strafbaar zijn zodanig handelen of nalaten dat in strijd is met de wet, dan wel met de statuten, reglementen en/of besluiten van organen van de vereniging, of waardoor de belangen van de vereniging worden geschaad.
  - b. Tevens zal strafbaar zijn zodanig handelen of nalaten dat in strijd is met de wedstrijdbepalingen, alsmede met de statuten, reglementen en/of besluiten van organen van de sportbond of waardoor de belangen van de sportbond, dan wel van de ..... sport in het algemeen worden geschaad.
2. Indien de algemene vergadering een Tuchtreglement heeft vastgesteld, geschiedt de behandeling van overtredingen met inachtneming van het bepaalde in het Tuchtreglement en geschiedt de beoordeling en bestraffing van overtredingen door de organen, die in het Tuchtreglement daartoe zijn aangewezen. Geschiedt de behandeling door een tuchtcommissie en door een commissie van beroep dan zijn deze als organen van de vereniging te beschouwen.
3.
  - a. Daargelaten de bevoegdheid van de sportbond om overtredingen, als bedoeld in het eerste lid, onder b. te bestraffen, is het bestuur bevoegd om overtredingen te bestraffen, tenzij het Tuchtreglement een ander orgaan aanwijst.
  - b. Indien in een Tuchtreglement geen ander orgaan wordt aangewezen, kan een lid van een opgelegde straf in beroep gaan bij de algemene vergadering, met inachtneming van het in het Tuchtreglement of anders van het in het zevende lid, van dit artikel bepaalde.
4.
  - a. In geval van een overtreding, als bedoeld in het eerste lid onder a, kunnen de volgende straffen worden opgelegd:
    - berisping;
    - boete tot een maximum van f 100,-;
    - schorsing;
    - royement (ontzetting uit het lidmaatschap).

5. Een schorsing kan ten hoogste voor de duur van één jaar worden opgelegd. Gedurende de periode dat een lid is geschorst, kunnen de aan het lidmaatschap verbonden rechten niet worden uitgeoefend, met uitzondering van het recht om in beroep te gaan.
5. a. Royement kan alleen worden uitgesproken wanneer een lid in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de vereniging handelt, of de vereniging op onredelijke wijze benadeelt.
- b. Nadat het bestuur tot royement heeft besloten, wordt de betrokkene zo spoedig mogelijk door middel van een brief met bericht van ontvangst met opgave de reden(en) van het besluit in kennis gesteld.
6. a. Van een door de vereniging opgelegde schorsing of royement kan de betrokkene binnen een maand na ontvangst van deze kennisgeving van het bestuur in beroep gaan. Gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep is het lid geschorst.
- b. Van de overige door het bestuur van de vereniging opgelegde straffen staat geen beroep open.

Einde lidmaatschap

Art. 7

1. Het lidmaatschap eindigt:
  - a. door de dood van het lid, in welk geval het lidmaatschap niet vererft;
  - b. door opzegging door het lid;
  - c. door opzegging door de vereniging;
  - d. door royement (ontzetting), als bedoel in art. 6 lid 6;
  - e. door beëindiging van het lidmaatschap van de sportbond.
2. a. Opzegging door de vereniging geschiedt door het bestuur.
- b. Royement geschiedt door het bestuur, tenzij in een tuchtreglement anders is bepaald.
3. De vereniging kan het lidmaatschap opzeggen:
  - a. in de gevallen in de statuten genoemd;
  - b. wanneer het lid heeft opgehouden te voldoen aan de vereisten die de statuten voor het lidmaatschap stellen, alsmede;
  - c. wanneer redelijkerwijs van de vereniging niet kan worden gevergd het lidmaatschap te laten voortduren;
  - d. wanneer de sportbond het lidmaatschap van het lid heeft beëindigd, in welk geval de opzegging met onmiddellijke ingang geschiedt, tenzij het lid tegen de beëindiging van het lidmaatschap van de sportbond op de door de sportbond voorgeschreven wijze bezwaar heeft gemaakt. In het laatste geval is het lid als lid van de vereniging geschorst totdat de beëindiging door de sportbond is bevestigd of ongedaan gemaakt.
4. a. Een lid kan het lidmaatschap opzeggen met inachtneming van het in dit artikel bepaalde.
- b. Een lid kan het lidmaatschap voorts met onmiddellijke ingang beëindigen:
  - wanneer redelijkerwijs niet kan worden gevergd het lidmaatschap te laten voortduren;
  - binnen een maand nadat een besluit, waarbij zijn rechten zijn beperkt of verplichtingen zijn verzwaaard, hem is bekend geworden of medegedeeld, in welk geval het besluit alsdan niet op hem van toepassing is. Deze bevoegdheid tot opzegging komt het lid niet toe wanneer rechten en verplichtingen worden gewijzigd, die in de statuten nauwkeurig zijn omschreven, wijziging van geldelijke rechten en verplichtingen daaronder begrepen;
  - binnen een maand nadat hem een besluit is medegedeeld tot omzetting van de vereniging in een andere rechtsvorm of tot fusie.
5. a. Opzegging van het lidmaatschap kan slechts geschieden tegen het einde van het boekjaar en met inachtneming van een opzeggingstermijn van vier weken. Op deze termijn is de Algemene Termijnenwet niet van toepassing. In ieder geval kan het lidmaatschap worden beëindigd door opzegging tegen het einde van het verenigingsjaar, volgend op dat waarin werd opgezegd, alsmede onmiddellijk in de gevallen, als bedoeld in de leden 3 en 4.

- b. Een opzegging in strijd met het onder a bepaalde doet het lidmaatschap eindigen op het vroegst toegelaten tijdstip, volgende op de datum waartegen was opgezegd.
6. Indien een lid door de sportbond is geroyeerd, is het bestuur na het onherroepelijk worden van dit roeyement, verplicht het lidmaatschap van het betreffende lid met onmiddellijke ingang op te zeggen.

Donateurs

Art. 8

1. De vereniging kent naast leden donateurs.
2. Donateurs zijn natuurlijk of rechtspersonen die door het bestuur zijn toegelaten en die zich jegens de vereniging verplichten om jaarlijks een door het bestuur vastgestelde bijdrage te storten.
3. Donateurs hebben geen andere rechten en verplichtingen dan die welke hen in of krachtens de statuten zijn toegekend of opgelegd.
4. De rechten of verplichtingen van donateurs kunnen te allen tijde wederzijds door opzegging worden beëindigd, behoudens dat de jaarlijkse bijdrage voor het lopende boekjaar voor het geheel verschuldigd blijft.
5. Opzegging namens de vereniging geschiedt door het bestuur.

Bestuur

Art. 9

1. Het bestuur bestaat uit ten minste drie meerderjarige personen die door de algemene vergadering uit de leden worden benoemd. Het aantal bestuursleden wordt vastgesteld door de algemene vergadering.
2. Bestuursleden worden kandidaat gesteld door het bestuur of door ten minste drie leden. De kandidaatstelling geschiedt niet door middel van een bindende voordracht.
3. In zijn eerste bestuursvergadering na een benoeming van bestuursleden, verdeelt het bestuur in onderling overleg de functies en stelt het bestuur de taken van de bestuursleden vast en doet hiervan - hetzij in het clubblad, hetzij door middel van een schriftelijke kennisgeving - mededeling aan alle leden.
4. Ieder bestuurslid is tegenover de vereniging gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak. Indien het een aangelegenheid betreft die tot de werkkring van twee of meer bestuursleden behoort, is ieder van hen geheel aansprakelijk terzake van een tekortkoming, tenzij deze niet aan hem is te wijten en hij nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden.
5. Ieder bestuurslid wordt benoemd voor een periode van drie jaar en treedt af volgens een door het bestuur op te maken rooster. Aftredende bestuursleden zijn terstond herbenoembaar. Wie in een tussentijdse vacature is benoemd, neemt op het rooster de plaats van zijn voorganger in.
6. De algemene vergadering kan een bestuurslid schorsen of ontslaan indien zij daartoe termijn aanwezig acht. Voor een besluit daartoe is een meerderheid vereist van ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen. Een schorsing die niet binnen drie maanden wordt gevolgd door een besluit tot ontslag, eindigt door het verloop van die termijn.
7. Het bestuurslidmaatschap eindigt voorts:
  - a. door het eindigen van het lidmaatschap;
  - b. door bedanken.

Bestuursbevoegdheid

Art. 10

1. Behoudens beperkingen volgens de statuten is het bestuur belast met het besturen van de vereniging.
2. Indien het aantal bestuursleden beneden drie is gedaald, blijft het bestuur bevoegd. Het is echter verplicht zo spoedig mogelijk een algemene vergadering te beleggen waarin de voorziening in de open plaats(en) aan de orde komt.

3. Het bestuur is bevoegd uit haar midden een dagelijks bestuur te benoemen en de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur vast te stellen.
4. Het bestuur is bevoegd onder zijn verantwoordelijkheid bepaalde onderdelen van zijn taken te doen uitvoeren door commissies die door het bestuur zijn benoemd.
5. Het bestuur is, na voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering, bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de vereniging zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een ander verbindt.

Vertegenwoordiging

Art. 11

1. Het bestuur vertegenwoordigt de vereniging, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit.
2.
  - a. De vereniging wordt voorts in en buiten rechte vertegenwoordigd door de voorzitter tezamen met de secretaris of tezamen met de penningmeester, dan wel bij afwezigheid van één van de genoemden tezamen met een ander bestuurslid.
  - b. Het bestuur is bevoegd aan anderen een schriftelijke volmacht te verlenen, op grond waarvan deze bevoegd zijn de vereniging in de in de volmacht omschreven gevallen te vertegenwoordigen.
3.
  - a. De bevoegdheid tot vertegenwoordiging die aan het bestuur of aan bestuursleden toekomt, is onbeperkt en onvoorwaardelijk, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit. Een wettelijk toegelaten of voorgeschreven beperking van of voorwaarde voor de bevoegdheid tot vertegenwoordiging kan slechts door de vereniging worden ingeroepen.
  - b. De uitsluiting, beperkingen en voorwaarden gelden mede voor de bevoegdheid tot vertegenwoordiging van de vereniging terzake van de in art. 10, vijfde lid, bedoelde handelingen.
7. Bestuursleden aan wie krachtens de statuten of op grond van een volmacht vertegenwoordigingsbevoegdheid is toegekend, oefenen deze bevoegdheid niet uit dan nadat tevoren een bestuursbesluit is genomen waarbij tot het aangaan van de betreffende rechtshandeling is besloten.
8. De vereniging wordt op de vergaderingen van de sportbond vertegenwoordigd door een daartoe door het bestuur aangewezen bestuurslid, die bevoegd is op die vergadering namens de vereniging en de leden aan de stemming deel te nemen.

Rekening en verantwoording

Art. 12

1. Het bestuur is verplicht tot het houden van zodanige aantekeningen omtrent de vermogenstoestand van de vereniging dat daaruit te allen tijde zijn rechten en verplichtingen kunnen worden gekend.
2.
  - a. Het bestuur brengt op de algemene vergadering binnen zes maanden na afloop van het boekjaar - behoudens verlenging van deze termijn door de algemene vergadering - een jaarverslag uit over de gang van zaken in de vereniging en over het gevoerde beleid. Het legt de balans en de staat van baten en lasten met een toelichting ter goedkeuring aan de algemene vergadering over.
  - b. De onder a. bedoelde stukken worden ondertekend door alle bestuursleden; ontbreekt een handtekening van een bestuurslid, dan wordt hiervan onder opgave van redenen melding gemaakt. Na afloop van de termijn kan ieder lid van de gezamenlijke bestuursleden in rechte vorderen dat zij deze verplichtingen nakomen.
2.
  - a. De algemene vergadering benoemt jaarlijks een kascommissie, bestaande uit drie leden en één plaatsvervangend lid die geen deel mogen uitmaken van het bestuur.
  - b. De leden worden benoemd voor de duur van drie jaar en treden volgens een op te maken rooster af. Zij zijn aansluitend slechts éénmaal herbenoembaar.
  - c. De kascommissie onderzoekt de balans en de staat van baten en lasten en brengt de algemene vergadering verslag van haar bevindingen uit.

3. Het bestuur is verplicht de kascommissie ten behoeve van haar onderzoek alle door haar gevraagde inlichtingen te verschaffen, haar desgewenst de kas en de bescheiden van de vereniging te geven.
5. Goedkeuring door de algemene vergadering van het jaarverslag en van de rekening en verantwoording strekt het bestuur tot decharge voor alle handelingen, voor zover die uit de jaarstukken blijken.
6. Het bestuur is verplicht de bescheiden als bedoeld in het eerste en tweede lid, tien jaar lang te bewaren.

Geldmiddelen en contributie

Art. 13

1. De geldmiddelen van de vereniging bestaan uit:
  - a. contributies van de leden;
  - b. ontvangsten uit wedstrijden en entreegelden;
  - c. subsidies, giften en andere inkomsten.
2. De leden zijn jaarlijks gehouden tot het betalen van een contributie, die door de algemene vergadering van tijd tot tijd zal worden vastgesteld. Zij kunnen daartoe in categorieën worden ingedeeld, die een verschillende bijdrage betalen.
3. Diegene, aan wie het predikaat erelid is verleend, is vrijgesteld van het betalen van contributie.
4. Wanneer het lidmaatschap in de loop van een boekjaar eindigt, blijft niettemin de contributie voor het gehele jaar verschuldigd.

Besluiten van organen van de vereniging

Art. 14

1. Orgaan van de vereniging zijn het bestuur en de algemene vergadering, alsmede al die commissies en personen die krachtens de statuten door de algemene vergadering zijn belast met een nader omschreven taak en aan wie daarbij door de algemene vergadering beslissingsbevoegdheid is toegekend.
2.
  - a. Het in een vergadering van een orgaan uitgesproken oordeel van de voorzitter omtrent de uitslag van een stemming is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voor zover werd gestemd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.
  - b. Wordt echter onmiddellijk na het uitspreken van de voorzitter de juistheid daarvan betwist, dan wordt het te nemen besluit schriftelijk vastgelegd en vindt een nieuwe stemming plaats, indien de meerderheid van de vergadering of, indien de oorspronkelijke stemming niet hoofdelijk of schriftelijk geschiedde, een stemgerechtigde aanwezige dit verlangt. Door deze nieuwe stemming vervallen de rechtsgevolgen van de oorspronkelijke stemming.
3. Van het verhandelde in een vergadering worden notulen gemaakt, die op de eerstvolgende vergadering van het orgaan dienen te worden goedgekeurd.
4.
  - a. Een besluit van een orgaan dat in strijd is met de wet of met de statuten, is nietig, tenzij uit de wet iets anders voortvloeit. Een nietig besluit mist rechtskracht.
  - b. Is een besluit nietig, omdat het is genomen ondanks het ontbreken van een door de wet of de statuten voorgeschreven voorafgaande handeling of mededeling aan een ander dan het orgaan dat het besluit heeft genomen, dan kan het door die ander worden bekrachtigd. Is voor de ontbrekende handeling een vereiste gesteld, dan geldt dat ook voor de bekrachtiging.
  - c. Bekrachtiging is niet meer mogelijk na afloop van een redelijke termijn, die aan de ander is gesteld door het orgaan dat het besluit heeft genomen of door de wederpartij tot wie het was gericht.
5.
  - a. Een besluit van een orgaan is, onverminderd het elders in de wet omtrent de mogelijkheid van een vernietiging bepaalde, vernietigbaar:
    1. wegens strijd met wettelijke of statutaire bepalingen die het tot stand komen van het besluit regelen;

2. wegens strijd met de redelijkheid en billijkheid, als bedoeld in art. 5, zesde lid;
    3. wegens strijd met een reglement.
  - b. Tot de onder a. bedoelde bepalingen behoren niet die welke de voorschriften bevatten, waarop in het vierde lid, onder b. wordt gedoeld.
6. De bevoegdheid om vernietiging van een besluit te vorderen, vervalt een jaar na het einde van de dag, waarop hetzij aan het besluit voldoende bekendheid is gegeven, hetzij een belanghebbende van het besluit kennis heeft genomen of daarvan is verwittigd.
7.
  - a. Een besluit dat vernietigbaar is op grond van het bepaalde in het vijfde lid, onder a., kan door een daartoe strekkend besluit worden bevestigd. Voor dit besluit gelden dezelfde vereisten als voor het te bevestigen besluit. Bevestiging is niet mogelijk zodra een vordering tot vernietiging aanhangig is.
  - b. Indien de vordering wordt toegewezen, geldt het vernietigde besluit als opnieuw genomen door het latere besluit, tenzij uit de strekking van dit besluit het tegendeel voortvloeit.

Algemene vergaderingen

Art. 15

1. Aan de algemene vergadering komen in de vereniging alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen.
2. Jaarlijks zal uiterlijk zes maanden na afloop van het boekjaar een algemene vergadering worden gehouden (de jaarvergadering). Buitengewone algemene worden gehouden zo dikwijls het bestuur dit gewenst acht.
3. De algemene vergaderingen worden bijeen geroepen door het bestuur, met inachtneming van een termijn van ten minste veertien dagen. De bijeenroeping geschiedt door een mededeling in het clubblad of door middel van een aan alle leden te zenden schriftelijke kennisgeving met gelijktijdige vermelding van de agenda.
4.
  - a. Voorts is het bestuur op schriftelijk verzoek van ten minste een zodanig aantal leden, als bevoegd is tot het uitbrengen van één tiende gedeelte van de stemmen in de algemene vergadering op een termijn van niet langer dan vier weken na indiening van het verzoek.
  - b. Indien aan het verzoek binnen veertien dagen geen gevolg wordt gegeven kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan door oproeping overeenkomstig het bepaalde in het vorige lid of door het plaatsen van een advertentie in ten minste één, ter plaatse waar de vereniging is gevestigd, veel gelezen dagblad. De verzoekers kunnen alsdan anderen dan bestuursleden belasten met de leiding van de vergadering en het opstellen van de notulen.
5. De agenda van de jaarvergadering bevat onder meer:
  - a. Vaststelling van de notulen van de vorige algemene vergadering;
  - b. Jaarverslag van het bestuur;
  - c. Verslag van de penningmeester;
  - d. Verslag van de kascommissie;
  - e. Vaststelling van de balans en de staat van baten en lasten;
  - f. Vaststelling van de contributies;
  - g. Vaststelling van de begroting;
  - h. Benoeming bestuursleden;
  - i. Benoeming commissieleden;
  - j. Rondvraag.

Het leiden en notuleren van algemene vergaderingen

Art. 16

1. De algemene vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur of door zijn plaatsvervanger. Zijn de voorzitter en zijn plaatsvervanger verhinderd, dan treedt een ander door het bestuur aan te wijzen bestuurslid als voorzitter op. wordt ook op deze wijze niet in het voorzitterschap voorzien, dan voorziet de vergadering daarin.

2. Van het verhandelde in elke algemene vergadering worden door een bestuurslid notulen gemaakt. De notulen worden in het clubblad gepubliceerd of op een andere wijze ter kennis van de leden gebracht en dienen door de eerstvolgende algemene vergadering te worden vastgesteld.

Toegang en besluitvorming algemene vergadering

Art. 17

1. a. Ieder lid heeft toegang tot de algemene vergadering.
b. Leden, die geschorst zijn, hebben geen toegang tot de algemene vergadering, tenzij zij bij de algemene vergadering beroep hebben ingesteld naar aanleiding van een opgelegde straf in elk geval zij bevoegd zijn alleen de behandeling van hun beroep bij te wonen.
2. Ieder lid heeft één stem
3. Ieder lid is bevoegd zijn stem te doen uitbrengen door een schriftelijk gemachtigd ander lid, mits 18 jaar of ouder. Degenen die gemachtigd wordt, kan echter in totaal niet meer dan twee stemmen uitbrengen.
4. Het stemrecht over besluiten, waarbij de vereniging aan bepaalde personen, anders dan in hun hoedanigheid van lid, rechten toekent of verplichtingen kwijtscheldt wordt aan die personen en aan hun echtgenoot en bloedverwanten in de rechte lijn ontzegd.
5. Een éénstemmig besluit van alle leden, ook al zijn deze niet in een vergadering bijeen, heeft, mits met voorkennis van het bestuur genomen, dezelfde kracht als een besluit van de algemene vergadering.
6. Stemming over zaken geschiedt mondeling, over personen schriftelijk.
7. Over alle voorstellen betreffende zaken wordt, voor zover de statuten niet anders bepalen, beslist bij meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Bij het staken van de stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
8. Bij stemming over personen is degene gekozen, die de meerderheid van de uitgebrachte stemmen op zich heeft verenigd. Indien niemand die meerderheid heeft verkregen, wordt een tweede stemming gehouden tussen de personen, die het hoogste aantal van de uitgebrachte stemmen hebben verkregen en is hij gekozen, die bij die tweede stemming de meerderheid van de uitgebrachte stemmen op zich heeft verenigd. Indien bij die tweede stemming de stemmen staken, beslist het lot.
9. Ongeldige stemmen zijn stemmen die blanco of op enigerlei wijze ondertekend zijn, dan wel iets anders aanduiden dan in stemming is gebracht of andere namen bevatten dan van de personen over wie wordt gestemd.

Statutenwijziging

Art. 18

1. De statuten kunnen slechts worden gewijzigd door een besluit van de algemene vergadering, waartoe werd opgeroepen met een mededeling dar aldaar wijziging van de statuten zal worden voorgesteld. De termijn voor oproeping tot een zodanige vergadering moet ten minste zeven dagen bedragen.
2. Zij, die de oproeping tot de algemene vergadering ter behandeling van een voorstel tot statutenwijziging hebben gedaan, moeten ten minste vijf dagen vóór de vergadering een afschrift van dat voorstel, waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, op een daartoe geschikte plaats voor de leden ter inzage leggen tot na afloop van de dag, waarop de vergadering wordt gehouden.
Bovendien wordt de voorstelde wijziging ten minste veertien dagen vóór vergadering in het clubblad gepubliceerd en/of een afschrift hiervan aan alle leden toegezonden.
3. Het bepaalde in de leden 1 en 2 van dit artikel is niet van toepassing, indien in de algemene vergadering alle leden aanwezig of vertegenwoordigd zijn en het besluit tot statutenwijziging met algemene stemmen wordt aangenomen.
4. Een besluit tot statutenwijziging behoeft ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen, in een vergadering waarin ten minste twee derden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is.

Indien geen twee derden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, wordt binnen vier weken daarna een tweede vergadering bijeengeroepen en gehouden, waarin over het voorstel, zoals dat in de vorige vergadering aan de orde is geweest, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, een besluit kan worden genomen, mits met een meerderheid van ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen.

5. Een statutenwijziging treedt niet in werking dan nadat hiervan een notariële akte is opgemaakt. Van dit tijdstip wordt mededeling gedaan in het clubblad. Iedere bestuurslid afzonderlijk is dan tot het doen verlijden van deze akte bevoegd.
6. De bestuursleden zijn verplicht in het Verenigingenregister een afschrift van de wijziging en de gewijzigde statuten neer te leggen.

Ontbinding en vereffening

Art. 19

1.
  - a. Voor een besluit tot ontbinding van de vereniging is het bepaalde in art. 18 lid 1 en lid 2, alsmede in lid 3 van dit artikel van overeenkomstige toepassing.
  - b. De vereniging wordt ontbonden door een daartoe strekkend besluit van de algemene vergadering, genomen met ten minste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen in een vergadering waarin ten minste drie vierden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is.
2. Bij de oproeping tot de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde vergaderingen moet worden medegedeeld, dat ter vergadering zal worden voorgesteld de vereniging te ontbinden. De termijn voor oproeping tot zodanige vergadering moet ten minste veertien dagen bedragen.
3.
  - a. De bestuursleden treden na het besluit tot ontbinding van de vereniging als vereffenaars op.
  - b. De algemene vergadering is bevoegd na het besluit tot ontbinding de alsdan zitting hebbende bestuursleden te ontslaan met gelijktijdige benoeming van één of meer vereffenaars.
4. Bij een besluit tot ontbinding wordt de bestemming van een eventueel batig saldo bepaald, terwijl de algemene vergadering tevens een of meer bewaarders aanwijst.
5. Na de ontbinding blijft de vereniging voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van de statuten en reglementen voor zover mogelijk van kracht. In stukken en aankondigingen, die van de vereniging uitgaan, moet aan haar naam worden toegevoegd de woorden "in liquidatie".
6. De boeken en bescheiden van de ontbonden vereniging moeten door de bewaarder(s) worden bewaard gedurende tien jaren na afloop van de vereffening.

Huishoudelijk reglement

Art. 20

1. De algemene vergadering kan een Huishoudelijk Reglement vaststellen en wijzigen.
2. Het Huishoudelijk Reglement mag niet in strijd zijn met de wet, ook waar die geen dwingend recht bevat, noch met de statuten.
3. De statuten en reglementen van de vereniging mogen niet in strijd zijn met die van de sportbond.

Slotbepaling (*1)

Voor de eerste maal worden benoemd tot leden van het bestuur:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

van wie de sub 1, 2 en 3 genoemde de functie van resp. voorzitter, secretaris en penningmeester zullen bekleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Naam, zetel en rechtsbevoegdheid

Art. 1

1.
  - Overeenkomstig art. 2:26.4 *Dwingend Recht*.
  - Hier wordt de plaatsnaam ingevuld. Bij een bestaande vereniging zal dit de plaatsnaam zijn, die reeds in de statuten is vermeld. Voor een nieuwe vereniging wordt doorgaans de gemeente vermeld waar de vereniging gevestigd is of anders de gemeente, waar de secretaris woonachtig is. In het laatste geval dient men zich te realiseren dat bij een verhuizing van de secretaris naar een andere gemeente men gedwongen kan zijn de statuten te wijzigen.
  - De gemeente waar de vereniging haar zetel heeft is tevens bepalend voor het Verenigingenregister van de Kamer van Koophandel, waaronder de vereniging ressorteert.
  - De gemeente waar de vereniging haar zetel heeft is tevens bepalend voor het Verenigingenregister van de Kamer van Koophandel, waaronder de vereniging ressorteert.
2.
  - Overeenkomstig art. 2:29 *Dwingend Recht*.
  - Voor de juiste Kamer van Koophandel informeert men bij de dichtstbijzijnde Kamer van Koophandel en Fabrieken.

Duur

Art. 2

1.
  - Art. 2:32 gaat er vanuit dat verenigingen voor onbepaalde tijd zijn aangegaan, tenzij de statuten anders vermelden. Vrijwel alle verenigingen worden aangegaan voor onbepaalde tijd.
2.
  - Art. 2:10a bepaalt dat het boekjaar van de vereniging gelijk is aan het kalenderjaar, tenzij in de statuten anders is bepaald. De wet biedt derhalve de mogelijkheid in de statuten anders te bepalen.
  - "Verenigingsjaar" correspondeert met het jaar waarin de verenigingsactiviteiten plaatsvinden. Dit kan gelijk zijn aan het kalenderjaar, maar ook aan het speelseizoen. De wet kent het begrip verenigingsjaar niet. Wel het begrip "boekjaar". Het boekjaar heeft betrekking op de periode waarover de jaarrekening van de vereniging (balans en staat van baten en lasten) wordt opgemaakt. Over die periode moet het bestuur ook rekening en verantwoording afleggen aan de algemene vergadering.
  - bij omni-verenigingen zullen het verenigingsjaar en boekjaar dikwijls niet aan elkaar en aan het kalenderjaar gelijk zijn.
  - Is er geen bijzondere aanleiding om te kiezen voor een afwijkend boekjaar, dan kan de redactie ongewijzigd worden gehandhaafd.
* In het andere geval kiest men voor de volgende redactie: "Het boekjaar van de vereniging loopt van ..... tot en met ....." (bijv. van 1 juli t/m 30 juni).
3.
  - *Reglement*. De wet gebiedt niet deze bepaling in de statuten op te nemen. Deze bepaling kan in het Algemeen Reglement worden opgenomen.

Doel

Art. 3

1.
  - Art. 2:26.a & 2:27.4 *Dwingend Recht*. De wet verplicht om het doel van de vereniging in de statuten te omschrijven.
2.
  - *Reglement*.
3.
  - *Dwingend recht*. Art. 2:26.3 bepaalt dat de vereniging niet ten doel mag hebben om winst onder haar leden te verdelen. Daarmede is niet gezegd dat de vereniging geen winst mag maken. Zij mag echter het maken van winst niet tot doel hebben. De

gemaakte winst moet zijn gerealiseerd uit activiteiten die betrekking hebben op het doel van de vereniging. Anders loopt de vereniging het risico te worden onderworpen aan de vennootschapsbelasting, die immers ook een regeling kent voor commerciële verenigingen.

Lidmaatschap

Art. 4

- 1.a. - Zie art. 2:33 & 2.234.1
- b. - Doorgaans bepalen de statuten van een sportbond dat de leden van een vereniging ook lid moeten zijn van de bond. Niet elke sportbond kent natuurlijke personen als lid. Bij sommige sportbonden is het lidmaatschap alleen toegankelijk voor verenigingen (en stichtingen). Is dit laatste het geval dan dient het bepaalde onder 1b te vervallen.
  - Verplicht de sportbond daarentegen dat de sportbeoefenaren lid zijn van de bond, dan blijft het bepaalde onder 1b gehandhaafd.
2. - Indien de leden van de vereniging ook lid zijn van de sportbond spreekt het voor zich dat zij geen lid van de vereniging kunnen worden of blijven, wanneer de sportbond hen niet (meer) als lid accepteert.
3. - Overeenkomstig art. 2:33.
4. - *Reglement*. Het erelidmaatschap is niet een afzonderlijke categorie. Vandaar dat gesproken wordt van het "predikaat" erelid.
  - Het is niet noodzakelijk dat het te benoemen erelid lid is van de vereniging. Ook buitenstaanders kunnen tot erelid worden benoemd, in welk geval de redactie wordt: *Op voorstel van het bestuur kan de algemene vergadering een persoon wegens zijn bijzondere verdiensten voor de vereniging het predikaat "ere-lid" verlenen".
- 5.a. - *Reglement*. De wet verplicht hiertoe niet. De sportbond dikwijls wel.
- b. - *Reglement*.

Rechten en verplichtingen

Art. 5

1. - Overeenkomstig art. 2:46. *Dwingend recht*.
2. - Overeenkomstig art. 2:46. *Dwingend recht*. Hierbij dient met name te worden gedacht aan een sponsoringovereenkomst, die de vereniging sluit en waarna de leden moeten meewerken, bijv. door het dragen van shirts met reclame.
3. - Door deze bepaling gelden bedoelde rechten en verplichtingen niet alleen ten opzichte van derden, maar ook ten opzichte van de vereniging. De vereniging heeft er immers ook belang bij dat de leden de overeenkomst met de sponsor op de juiste wijze uitvoeren. Doen de leden dit niet, dan kan niet alleen de sponsor hen daarop aanspreken, maar ook de vereniging.
  - Deze bepaling is niet wettelijk vereist, maar vloeit er wel logisch uit voort.
5. - *Dwingend recht*. Art. 2:34a bepaalt dat de vereniging alleen verplichtingen aan de leden kan opleggen, wanneer dit geschiedt in of op grond van de statuten. Art. 27.4.c. ligt in het verlengde hiervan. Om niet telkens voor elke nieuwe of gewijzigde verplichting de statuten te moeten wijzigen, is bepaald de bevoegdheid tot het opleggen van verplichtingen in elk geval toekomst aan genoemde organen.
6. - Overeenkomstig art. 2:8. *Dwingend recht*. Van deze bepaling kan niet worden afgeweken.
7. - Deze bepaling is algemeen te doen gebruikelijk.

Straffen

Art. 6

- *Reglement.* Dit artikel is voor sportverenigingen algemeen te doen gebruikelijk en regelt de bevoegdheid om straffen op te leggen. Het gehele artikel kan ook naar het Algemeen Reglement worden overgeheveld.
- 1.b. - De naam van de betreffende tak van sport invullen.
- 2. - Voor een model van een Tuchtreglement voor een sportvereniging zij verwezen naar de bijlage in het Hoofdstuk Tuchtrecht van het Praktijkboek voor de Sportbestuurder.
- 3.a. - Het Tuchtreglement kan bepalen dat de vereniging een tuchtcommissie heeft die bevoegd is overtredingen te bestraffen.
- b. - Het Tuchtreglement kan bepalen dat de vereniging een commissie van beroep kent. In dat geval kan de betrokkene van een opgelegde straf niet bij de algemene vergadering maar bij de commissie van beroep in beroep gaan.
- 4.a. - Het sanctiepakket kan nog worden beperkt en uitgebreid. In de praktijk blijkt dit pakket voor verenigingen toereikend te zijn. Het benoemde bedrag van de boete is willekeurig en kan door elk ander bedrag worden vervangen. Het is ook mogelijk deze sanctie te laten vervallen.
- 5. - Deze periode is niet op de wet gebaseerd, maar te doen gebruikelijk.
- 6. - Overeenkomstig art. 2:35.3.
- 7.a. - Overeenkomstig art. 2:35.4.
- b. - Niets verhindert een vereniging om ook beroep mogelijk te maken bij berispingen en opgelegde boetes. In dat geval vervalt lid b en wordt lid 7:
*De betrokkene kan van een opgelegde straf in beroep gaan binnen één maand, nadat hem de straf is medegedeeld."

Einde lidmaatschap

Art. 7

- 1. - Overeenkomstig art. 2:35. *Dwingend Recht.*
- 2.a. - Overeenkomstig art. 2:35.2
- b. - Overeenkomstig art. 2:35.4
- 3. - Overeenkomstig art. 2:35.22. *Dwingend Recht.*
- d.. - Deze bepaling dient te vervallen wanneer de leden van de vereniging geen lid zijn van de sportbond.
- 4.a. - Behalve de onder b. geregelde opzegging met onmiddellijke ingang, heeft ieder lid ook de mogelijkheid zijn lidmaatschap op gewone wijze te beëindigen, in welk geval ook het bepaalde in het vijfde lid van toepassing is.
- b. - Overeenkomstig art. 2:36.3. *Gedeeltelijk dwingend recht.*
  - Indien zich één van genoemde feiten voordoet dient het lidmaatschap binnen één maand nadien door het lid te worden opgezegd. Binnen die maand kan het lidmaatschap met onmiddellijke ingang worden beëindigd. De statuten kunnen - zoals in het model - bepalen dat die opzegging niet mogelijk is als bijv. de contributie met een redelijk te achten bedrag wordt verhoogd. Hoewel volgens de wet in de statuten kan worden bepaald dat de leden kunnen opzeggen indien hun financiële verplichtingen worden verzuimd, verdient dit geen aanbeveling. Het risico bestaat immers dat bij een contributieverhoging een groot aantal leden hun lidmaatschap om die reden opzeggen, waardoor de vereniging in financiële problemen kan komen.
- 5. a. - Overeenkomstig art. 2:36.1. *Dwingend Recht.*
  - Het niet van toepassing zijn van de Algemene Termijnenwet heeft tot gevolg dat vier weken ook echt vier weken betekent en geen dag langer. Eindigt de termijn van vier weken op een zondag of een feestdag, dan wordt de termijn niet verlengd tot de eerstvolgende werkdag.
- b. - Overeenkomstig art. 2:36.2. *Dwingend Recht.*
- 6. - Deze bepaling vervalt indien de leden van de vereniging geen lid zijn van de sportbond. Dit is het geval wanneer alleen verenigingen lid van de sportbond zijn.

- Zijn de leden van de vereniging wel lid van de sportbond dan ligt het voor de hand dat bestuur van de vereniging het lid het lidmaatschap moet opzeggen wanneer deze door de bond wordt geroyeerd.

Donateurs

Art. 8

- *Reglement.* Veel verenigingen kennen naast leden ook donateurs. Het is meer gebruik dan noodzaak. De wet verplicht in elk geval niet tot de aanwezigheid van donateurs.

Bestuur

Art. 9

- Zie art. 2:37, waarin wordt aangegeven dat bestuursleden ook door anderen dan door leden kunnen worden benoemd.

I. Bijlagen

- De wet stelt geen voorwaarden aan het aantal bestuursleden waaruit een bestuur moet bestaan. Elke vereniging is vrij het aantal bestuursleden zelf vast te stellen. Hetzij door in de statuten een vast aantal bestuursleden te noemen, hetzij - zoals in het model - het aantal open te houden en dit door de algemene vergadering te laten invullen. Wil men het aantal wijzigen, dan is in het laatste geval geen statutenwijziging nodig. Wie in de statuten kiest voor een vast aantal bestuursleden vervangt de bepaling van het eerste lid door:
  - * "Het bestuur bestaat uit ... leden die door de algemene vergadering uit de leden worden benoemd."
- Zie art. 2:37.4. De wet biedt ook de mogelijkheid om de kandidaatstelling door middel van een bindende voordracht te doen. Een bindende voordracht houdt in dat de algemene vergadering niet mag afwijken van de voordracht. Er moet dus een keuze worden gemaakt uit de voorgedragen kandidaten. Volgens art. 2:37.4 kan een bindende voordracht alleen worden afgewezen wanneer de algemene vergadering daartoe met twee derden van de uitgebrachte stemmen besluit. Het is bovendien mogelijk in de statuten te bepalen dat een bepaald aantal stemgerechtigde leden in de vergadering aanwezig moet zijn. Aldus wordt bereikt dat de twee derden-regeling niet van toepassing is ongeacht het aantal aanwezige leden, maar slechts werkt wanneer een minimum aantal leden aanwezig is.
- Het is ook mogelijk in de statuten te bepalen dat enkele of alle bestuursleden in functie worden benoemd. In dat geval wordt een kandidaat niet in het algemeen tot bestuurslid benoemd, maar alleen in de betreffende functie. Kandidaten dienen dan ook in die functie kandidaat te worden gesteld. Als alternatief geldt dan:
  - * de voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie benoemd. In zijn eerste bestuursvergadering na de benoeming van bestuursleden stelt het bestuur de functies van de andere bestuursleden vast, alsmede de taken van alle bestuursleden en doet hiervan - hetzij in het clubblad, hetzij door middel van een schriftelijke kennisgeving - mededeling aan alle leden."
- Overeenkomstig art. 2:9. *Dwingend recht.* Deze bepaling is van dwingend recht, zodat de vereniging niet de vrijheid heeft in de statuten van deze wettelijke bepaling af te wijken. Deze bepaling leidt tot een persoonlijke aansprakelijkheid van bestuursleden ten opzichte van de vereniging, indien zij bij de uitoefening van hun taak te kort geschoten zijn.
- De wet stelt geen termijn voor de benoeming tot bestuurslid. Een termijn van twee of drie jaar is gebruikelijk. Elke andere termijn is ook mogelijk.
- Overeenkomstig art. 2:37.6. *Dwingend recht.*
  - De wet stelt niet als eis dat een schorsing of ontslag met twee derde meerderheid dient te geschieden. Het besluit kan dus ook bij gewone meerderheid (de helft + 1) worden

genomen. In dat geval laat men de zin over de "twee derde meerderheid" in het model vervallen.

- Al evenmin bepaalt de wet dat een besluit tot schorsing binnen drie maanden eventueel moet worden gevolgd door een besluit tot ontslag.
- Zowel de twee derde meerderheid als de termijn van drie maanden zijn in het model opgenomen uit een oogpunt van rechtsbescherming van bestuursleden.

Bestuursbevoegdheid

Art. 10

1. - Overeenkomstig art. 2:44.1. *Dwingend recht*.
2. - Deze regeling voorziet in de bestuursbevoegdheid, indien één of meer vacatures in het bestuur ontstaan.
3. - Het is aan de vereniging te bepalen of zij van deze bevoegdheid gebruik wil maken. Het verdient aanbeveling deze bepaling in de statuten te handhaven; ook in het geval men niet op korte termijn tot de instelling van een dagelijks bestuur denkt over te gaan.
4. - Overeenkomstig art. 2:44.2 *Gedeeltelijk dwingend recht*.
  - Onroerend goed is een registergoed, zodat deze bepaling ook van toepassing is op de koop of verkoop van een clubgebouw.
  - De wet biedt de mogelijkheid deze bestuursbevoegdheid aan voorwaarden te verbinden of te beperken. Bijvoorbeeld tot bedragen niet hoger dan f .... of tot overeenkomsten met een langere duur dan .... maanden. In het model is als voorwaarde opgenomen dat deze bestuursbevoegdheid niet mag worden uitgeoefend dan na voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering.

Vertegenwoordiging

Art. 11

1. - Overeenkomstig art. 2:45.1. *Dwingend recht*. Anders dan vóór 1992 is het hele bestuur altijd bevoegd tot vertegenwoordiging van de vereniging. Het is dus niet mogelijk te bepalen dat alleen één of meer bestuursleden bevoegd zijn de vereniging te vertegenwoordigen. Deze situatie is in het tweede lid geregeld.
2. a. - Overeenkomstig art. 2:45.2. De in het model opgenomen regeling is een veel voorkomende. Het is ook mogelijk te bepalen dat de genoemde bestuursleden ieder individueel (dus niet tezamen met andere bestuursleden) bevoegd zijn de vereniging te vertegenwoordigen. De voorgestelde regeling is praktisch omdat anders alle bestuursleden aanwezig moeten zijn om de vereniging te vertegenwoordigen.
  - b. - Overeenkomstig art. 2:45.2.
3. a. - Overeenkomstig art. 2:45.3. *Dwingend recht*. Het systeem van de wet houdt in dat de bevoegdheid van individuele bestuursleden om de vereniging te vertegenwoordigen niet kan worden beperkt. Men is daartoe bevoegd of niet en wanneer men bevoegd is dan ook volledig. Dit ten behoeve van degenen met wie de vereniging zaken doet. Buitenstaanders kunnen immers moeilijk beoordelen of het bestuur of de algemene vergadering de bevoegdheid op enig moment heeft beperkt. Beperking van de vertegenwoordigingsbevoegdheid tot een bepaald bedrag is dus niet mogelijk. Wel de beperking dat een bestuurslid slechts tezamen met een ander bestuurslid de vereniging mag vertegenwoordigen. Die laatste beperking is immers voor de buitenstaander kenbaar door de statuten in het Verenigingenregister te raadplegen.
  - b. - Dit geldt ook voor de onder b beschreven beperking, die uit de wet voortvloeit mits deze als zodanig in de statuten is geregeld. In het model is bepaald dat voor de in art. 10, vijfde lid bedoelde bestuursbevoegdheid de voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering vereist. Een buitenstaander die in het Verenigingenregister de daar gedeponeerde statuten van een vereniging raadpleegt kan beoordelen of aan die bestuursbevoegdheid beperkingen of voorwaarden zijn verbonden. Ook de beperking, genoemd in art. 10, vijfde lid van de statuten (bepaalde transacties slechts na voorafgaande toestemming van de algemene vergadering) is toegestaan.
4. - Deze bepaling is niet op de wet gebaseerd, maar wel in de praktijk nuttig gebleken. Het

voorkomt dat bestuursleden al te gemakkelijk op eigen houtje de vereniging aan derden binden. Vanwege de bedragen die daarmee gemoeid kunnen zijn en vanwege de belangen van degene met wie de vereniging zaken doet, is het gewenst dat de andere bestuursleden daarin vooraf zijn gekend en tot die vertegenwoordiging hebben besloten.

Rekening en verantwoording

Art. 12

1. - Overeenkomstig art. 2:10.1. *Dwingend recht.*
- 2.a. - Overeenkomstig art. 2:10.2 en 2:48.1. *Dwingend recht.* \
  - De termijn van zes maanden kan éénmaal met zes maanden worden verlengd. Bijvoorbeeld omdat de penningmeester door ziekte niet tijdig de jaarstukken gereed heeft. De wet verplicht dat het bestuur vanaf 1992 behalve de balans en een staat van baten en lasten ook een jaarverslag aan de algemene vergadering uit te brengen. In dit jaarverslag moet de gang van zaken in de vereniging en het gevoerde beleid aan de orde komen.
  - b. - Overeenkomstig art. 2:48.1. *Dwingend recht.* Bestuursleden, die achteraf niet aansprakelijk willen worden gesteld voor de door het bestuur gepresenteerde balans en staat van baten en lasten kunnen op grond van deze wettelijke bepaling weigeren deze stukken mede te ondertekenen. De reden van hun weigering moet dan wel uitdrukkelijk worden vermeld. Het kan immers ook zijn dat een bestuurslid niet in staat is de jaarstukken te ondertekenen omdat hij ziek of op vakantie is.
- 3.a. - Overeenkomstig art. 2:48.2, zij het dat de wet als minimum een commissie van twee leden vereist. *Dwingend recht.* Het ontmoet geen bezwaar wanneer de kascommissie uit meer leden bestaat.
  - c. - Overeenkomstig art. 2:48.2. *Dwingend recht.*
4. - Overeenkomstig art. 2:48.2. *Dwingend recht.*
5. - Deze bepaling is niet op de wet gebaseerd, maar wel te doen gebruikelijk. De toevoeging "voorzover die uit de jaarstukken blijken" bewerkstelligt dat de decharge (= goedkeuring) niet geldt voor handelingen die niet uit de jaarstukken blijken. Bijvoorbeeld bij zwartgeldtransacties.
6. - Overeenkomstig art. 2:10.3. *Dwingend recht.*

Geldmiddelen en contributie

Art. 13

- *Reglement.* Deze bepaling berust niet op een wettelijke bepaling, maar is wel te doen gebruikelijk.
4. -Overeenkomstig art. 2:35.5.

Besluiten van organen van de vereniging

Art. 14

1. - Vanaf 1992 geldt een uitgebreide regeling voor de nietigheid en vernietigbaarheid van besluiten van organen van een vereniging. Daartoe dient vast te staan welke organen de vereniging kent. Het bestuur en de algemene vergadering zijn altijd orgaan. Daarnaast kunnen in de statuten een tuchtcommissie en een commissie van beroep als orgaan worden aangemerkt. In de voorgestelde tekst voegt men in dat geval achter "algemene vergadering" toe, "de tuchtcommissie en de commissie van beroep", waarna de zin verder gaat met "alsmede al die ....".
- 2.a. - Overeenkomstig art. 2:13.3. *Dwingend recht.*
  - b. - Overeenkomstig art. 2:13.4, zij het dat aan de wetstekst is toegevoegd dat het besluit

eerst schriftelijk wordt vastgelegd alvorens een nieuwe stemming te voorkomen.

Dwingend recht.

- 4.a. - Overeenkomstig art. 2:14.1. *Dwingend recht.*
  - De materie omtrent de nietigheid en vernietigbaarheid van besluiten is te complex om hier in het kort uiteen te zetten. Hiervoor zij verwezen naar het Praktijkboek voor de Sportbestuurder Hoofdstuk Verenigingsrecht (Uitgeverij Kluwer te Deventer). In het geval een lid een beroep doet op de nietigheid van een besluit of bij de rechter vernietiging van een besluit vordert, doet de vereniging er verstandig aan tijdig een advocaat te raadplegen.
- b. - Overeenkomstig art. 2:14.2. *Dwingend recht.*
- c. - Overeenkomstig art. 2:14.3. *Dwingend recht.*
- 5.a. - Overeenkomstig art. 2:15.1. *Dwingend recht.*
- b. - Overeenkomstig art. 2:15.2. *Dwingend recht.*
- 6. - Overeenkomstig art. 2:15.5. *Dwingend recht.*
- 7. - Overeenkomstig art. 2:15.6. *Dwingend recht.*

Algemene vergaderingen

Art. 15

- 1. - Overeenkomstig art. 2:40.1. *Dwingend recht.*
- 2. - Deze bepaling volgt uit art. 2:10.2. *Dwingend recht.* De meeste sportverenigingen behouden één algemene vergadering per jaar (de jaarvergadering). Alle andere algemene vergaderingen zijn in dat geval buitengewone algemene vergaderingen.
- 3. - Overeenkomstig art. 2:41.1. Anders dan in het geval in het derde lid, b. bedoeld, is de vereniging niet gehouden aan e termijn van veertien dagen. Men kan in de statuten ook een andere termijn bepalen. Die termijn moet echter niet zo kort zijn, dat de leden niet tijdig kunnen worden bereikt of zich niet op de vergadering hebben kunnen voorbereiden. Een termijn van veertien dagen is nog redelijk te achten.
- 4.a. - Overeenkomstig art. 2:41.2. *Dwingend recht.* Van de in dit lid genoemde termijnen mag derhalve in de statuten niet worden afgeweken.
- b. - Overeenkomstig art. 2:41.3. *Dwingend recht.*
- 5. - Hoewel de wet hiertoe niet verplicht is het gebruikelijk in de statuten te vermelden welke onderdelen in elk geval deel uitmaken van de agenda.

Het leiden en notuleren van algemene vergaderingen

Art. 16

- 1. - Overeenkomstig art. 2:38.2.
- 2. - Ook deze bepaling is te doen gebruikelijk.

Toegang en besluitvorming algemene vergadering

Art. 17

- 1. a. - Overeenkomstig art. 2:38.1. *Dwingend recht.*
  - b. - Overeenkomstig art. 2:38.1. *Dwingend recht.*
- 2.a. - Overeenkomstig art. 2:38.1., zij dat de wet de mogelijkheid biedt in de statuten te bepalen dat bepaalde leden meer dan één stem kunnen uitbrengen. *Dwingend recht.*
- 3. - Overeenkomstig art. 2:38.4.
- 4. - Overeenkomstig art. 2:12.
- 5. - Overeenkomstig art. 2:40.2. *Dwingend recht.*
- 6. - Deze bepaling is niet op de wet gebaseerd, maar wel te doen gebruikelijk.
- 7. - Idem.

8. - Idem.
9. - Deze bepaling is niet op de wet gebaseerd, doch is wel te doen gebruikelijk.

Statutenwijziging

Art. 18

1. - Overeenkomstig art. 2:42.1. *Dwingend recht*. Van de termijn van zeven dagen kan dus in de statuten niet worden afgeweken.
2. - Overeenkomstig art. 2:42.2. *Dwingend recht*.
3. - Overeenkomstig art. 2:42.3. *Dwingend recht*.
4. - Overeenkomstig art. 2:43.1, zij het dat de wet niet voorschrijft dat er een minimum aantal leden aanwezig moet zijn (quorum-eis). Wil de vereniging tot wijziging van de statuten kunnen besluiten zonder dat een minimum aantal leden aanwezig is, dan luidt het vierde lid:
  - * - "Een besluit tot statutenwijziging behoeft ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen."
5. - Overeenkomstig art. 2:43.5. *Dwingend recht*.

Ontbinding en vereffening

Art. 19

1. - Overeenkomstig art. 2:42.4. *Dwingend recht*. Het commentaar bij art. 18, vierde lid geldt ook voor het besluit tot ontbinding.
  - Vanwege het belang voor de vereniging is het gewenst om in de statuten te bepalen dat ten minste een bepaald aantal leden aanwezig dient te zijn om tot ontbinding te kunnen besluiten. Voor een eventueel te houden tweede vergadering kan men deze eis laten vervallen, omdat anders de wegblijvers door hun wegblijven een besluit tot ontbinding zouden kunnen blokkeren.
- 3.a. - Overeenkomstig art. 2:23.1. *Dwingend recht*.
- b. - Het kan in de praktijk blijken dat de bestuursleden te weinig ervaring hebben om de vereniging op de juiste wijze te ontbinden. Een dergelijke ervaring is wel aanwezig bij advocaten die in faillissementen als curator optreden. Vandaar dat is bepaald dat de algemene vergadering ook anderen dan bestuursleden als vereffenaar kan aanwijzen.
4. - Zie art. 2:23b.
5. - Overeenkomstig art. 2:19.4. *Dwingend recht*.
6. - Overeenkomstig art. 2:24.1. *Dwingend recht*.

Huishoudelijk Reglement

Art. 20

- De wet verplicht zich tot het hebben van een Huishoudelijk of Algemeen Reglement. In een dergelijk reglement kunnen bepalingen worden opgenomen waarvan het niet nodig is deze in de statuten op te nemen. Dit heeft nog enkele praktische gevolgen. Reglementen kunnen bij gewone meerderheid worden gewijzigd, terwijl de wet voor wijziging van de statuten een twee derde meerderheid voorschrijft. Daarnaast geldt dat besluiten in strijd met de statuten nietig zijn en besluiten in strijd met de statuten nietig zijn en besluiten in strijd met een reglement vernietigbaar. Ook dit kan er voor pleiten om bepalingen, waarvan de wet niet voorschrijft om deze in de statuten op te nemen, in een Algemeen Reglement op te nemen. In het model is voor een middenweg gekozen.

Bijlage 2: MODEL-STATUTEN VOOR EEN OMNI-VERENIGING

(Een omni-vereniging is een sportvereniging, waarin meerdere takken van sport worden beoefend. Deze model-statuten zijn ontworpen voor een omni-vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, met afdelingen (doorgaans één voor elke tak van sport) die eveneens volledige rechtsbevoegdheid bezitten. In dit verband acht de commissie de term "sub-vereniging" een juistere benaming voor een afdeling. Dit model is afgestemd op de door de commissie verenigingsrecht van NOC*NSF ontworpen model-statuten voor een sportbond).

Naam, zetel en rechtsbevoegdheid

Art. 1

1. De vereniging draagt de naam ....., hierna te noemen: omni-vereniging.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente .....

Inrichting

Art. 2

1. Organen van de omni-vereniging zijn: het bestuur, de algemene vergadering, alsmede personen en commissies die krachtens de statuten door de algemene vergadering belast zijn met een nader omschreven taak en aan wie daarbij door de algemene vergadering beslissingsbevoegdheid is toegekend.
2. De organen van de omni-vereniging, als bedoeld in lid 1, bezitten geen rechtspersoonlijkheid.

Duur en boekjaar

Art. 3

1. De omni-vereniging is opgericht op ..... te ..... Zij is aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. a. Het boekjaar van de omni-vereniging loopt van 1 januari tot en met 31 december.
b. Het boekjaar van de sub-verenigingen is gelijk aan het boekjaar van de sportbond, waarvan zij lid zijn.

Doel

Art. 4

1. De omni-vereniging stelt zich ten doel het doen beoefenen en het bevorderen van sport in de meest uitgebreide zin.
2. De omni-vereniging tracht dit doel onder meer te bereiken door:
  - a. voor elke te beoefenen tak van sport de oprichting van een vereniging (hierna te noemen: sub-vereniging) te bevorderen.
  - b. het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de sub-verenigingen.
  - c. het beheren van de eigendommen van de omni-vereniging.

Leden

Art. 5

1. Leden van de omni-vereniging kunnen slechts zijn de in art. 13 bedoelde sub-verenigingen.
2. De algemene vergadering beslist over de toelating tot het lidmaatschap.
3. Op voorstel van het bestuur kan de algemene vergadering aan een persoon wegens zijn bijzondere verdiensten voor de omni-vereniging of haar sub-verenigingen het predikaat ere-lid verlenen.

Verplichtingen

Art. 6

1. De leden zijn verplicht:
  - a. de statuten en reglementen van de omni-vereniging, alsmede de besluiten van de organen, als bedoeld in art. 2 lid 1, na te leven.
  - b. de belangen van de omni-vereniging en van de andere sub-verenigingen niet te schaden.
  - c. alle overige verplichtingen te aanvaarden en na te komen, welke uit het lidmaatschap voortvloeien of welke de omni-vereniging in naam van haar leden aangaat.
2. De leden zijn bovendien verplicht in hun statuten een bepaling op te nemen, krachtens welke het lid bevoegd is namens zijn leden verplichtingen aan te gaan.
3. Door de omni-vereniging kunnen in naam van de leden geen verplichtingen worden aangegaan, dan nadat het bestuur daartoe door de algemene vergadering vertegenwoordigingsbevoegd is verklaard.
4. Een lid kan de toepasselijkheid van een besluit waarbij andere verplichtingen dan van geldelijke aard zijn verzwaaard, met inachtneming van het bepaalde in art. 8 lid 4, door opzegging van het lidmaatschap te zijnen opzichte uitsluiten.

Geldmiddelen

Art. 7

1. De geldmiddelen van de omni-vereniging bestaat uit:
  - a. afdrachten van de sub-verenigingen;
  - b. andere inkomsten.
2. De leden zijn jaarlijks gehouden tot het betalen van een afdracht, welke door de algemene vergadering zal worden vastgesteld.
3. Wanneer het lidmaatschap in de loop van het boekjaar van de omni-vereniging eindigt, blijft niettemin de afdracht voor het gehele jaar verschuldigd.

Einde lidmaatschap

Art. 8

1. Het lidmaatschap eindigt:
  - a. wanneer een lid ophoudt te bestaan;
  - b. door opzegging van het lid;
  - c. door opzegging door het bestuur namens de omni-vereniging;
  - d. door ontzetting (royement).
2. Opzegging namens de omni-vereniging kan geschieden wanneer een lid heeft opgehouden aan de in deze statuten vermelde vereisten voor het lidmaatschap te voldoen, of wanneer het zijn verplichtingen jegens de omni-vereniging niet nakomt, alsmede wanneer van de omni-vereniging redelijkerwijs niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren.
3.
  - a. Opzegging van het lidmaatschap door het lid of namens de omni-vereniging kan slechts, met inachtneming van een opzeggingstermijn van vier weken, geschieden tegen het einde van het boekjaar van de omni-vereniging.
  - b. Een opzegging in strijd met het onder a bepaalde doet het lidmaatschap eindigen op het vroegst toegelaten tijdstip volgende op de datum, waartegen was opgezegd.
4. Een opzegging als bedoeld in art. 6 lid 4 dient te geschieden binnen een maand nadat het bedoelde besluit aan het lid is bekend geworden of is medegedeeld.
5.
  - a. Ontzetting (royement) kan alleen worden uitgesproken indien een lid in ernstige mate in strijd met de statuten, reglementen en/of besluiten van organen, als bedoeld in art. 2 lid 1, heeft gehandeld, of de omni-vereniging op onredelijke wijze heeft benadeeld.
  - b. Ontzetting (royement) kan slechts door het bestuur worden uitgesproken.
  - c. Nadat het bestuur tot ontzetting (royement) heeft besloten, wordt het betrokken lid ten spoedigste door middel van een aangetekend schrijven van het besluit, met opgave van redenen, in kennis gesteld.

- d. Het betrokken lid is bevoegd binnen één maand na ontvangst van deze kennisgeving in beroep te gaan bij de algemene vergadering, die in haar eerstvolgende vergadering met meerderheid beslist. Gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep is het betreffende lid geschorst, met dien verstande dat het lid voor het voeren van verweer toegang zal worden verleend tot de eerstvolgende algemene vergadering. Het lid is bevoegd aldaar het woord te doen voeren en zich door een raadsman te doen bijstaan.
6. Behalve in het geval dat een lid heeft opgehouden te bestaan, wordt een lid dat heeft opgezegd geacht nog lid te zijn tot ten hoogste het eind van het boekjaar volgend op dat waarin werd opgezegd, zolang het lid niet heeft voldaan aan zijn geldelijke verplichtingen ten opzichte van de omni-vereniging.

Donateurs

Art. 9

1. De omni-vereniging kent behalve leden ook donateurs.
2. Donateurs zijn natuurlijke personen of rechtspersonen die door het bestuur als donateur zijn toegelaten en die zich ten opzichte van de omni-vereniging verplichten om jaarlijks een door het bestuur vastgestelde bijdrage te storten.
3. Donateurs hebben geen andere rechten of verplichtingen dan die welke bij of krachtens de statuten zijn toegekend of opgelegd.
4. De rechten en verplichtingen van de donateur kunnen te allen tijde door de omni-vereniging of de donateur door opzegging worden beëindigd, met dien verstande dat bij opzegging door de donateur de jaarlijkse bijdrage voor het lopende boekjaar van de omni-vereniging voor het geheel verschuldigd blijft.
5. Opzegging namens de omni-vereniging geschiedt door het bestuur.

Bestuur

Art. 10

1. a. Het bestuur van de omni-vereniging bestaat uit meerderjarige personen.
b. Van de onder a bedoelde bestuursleden worden de voorzitter, secretaris en penningmeester door de algemene vergadering uit de leden van de sub-verenigingen, gekozen, alsmede zoveel leden als nodig zijn om tezamen met de voorzitter, secretaris en penningmeester de meerderheid te bezitten in het bestuur.
- c. De overige in lid a bedoelde leden zijn de voorzitters van de sub-verenigingen.
2. a. De in lid 1 onder b bedoelde bestuursleden kunnen geen zitting hebben in het bestuur van een sub-vereniging.
b. Zij worden uiterlijk drie weken voor de jaarlijkse algemene vergadering kandidaat gesteld door het bestuur of door ten minste twee leden.
c. Aan een kandidaatstelling kan het bindend karakter worden ontnomen door een met ten minste twee/derden van de uitgebrachte geldige stemmen genomen besluit van de algemene vergadering.
d. Vindt geen kandidaatstelling plaats of besluit de algemene vergadering overeenkomstig het onder c gestelde om aan de kandidaatstelling het bindend karakter te ontnemen, dan is de algemene vergadering vrij in haar keus.
3. a. De in lid 1 onder b bedoelde bestuursleden treden ..... jaar na hun verkiezing af volgens een door het bestuur op te maken rooster. Zij zijn terstond herkiesbaar.
b. In een tussentijdse vacature wordt zo mogelijk binnen zes weken voorzien. Wie in een tussentijdse vacature is gekozen, neemt op het rooster de plaats van zijn voorganger in.
4. De in lid 1 onder c bedoelde bestuursleden treden af, zodra zij geen voorzitter van een afdeling zijn.
5. In zijn eerste vergadering na een bestuursverkiezing stelt het bestuur in onderling overleg voor elk bestuurslid diens taak vast en doet hiervan, hetzij in een clubblad, hetzij door middel van een schriftelijke kennisgeving, mededeling aan de leden.
6. Ieder bestuurslid is tegenover de omni-vereniging gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak. Indien het een aangelegenheid betreft die tot de werkkring van twee of meer bestuursleden behoort, is ieder van hen hoofdelijk aansprakelijk tegenover de omni-

vereniging, tenzij hij bewijst dat de tekortkoming niet aan hem te wijten is en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden.

7. De algemene vergadering kan de in lid 1 bedoelde bestuursleden als lid van het bestuur schorsen of ontslaan indien zij daartoe termen aanwezig acht, met dien verstande dat voor een daartoe strekkend besluit voor de in lid 1:
  - a. onder b. bedoelde bestuursleden een meerderheid van twee/derden van de uitgebrachte geldige stemmen vereist is;
  - b. onder c. bedoelde bestuursleden een meerderheid van drie/vierden van de uitgebrachte stemmen vereist is.

Een schorsing die niet binnen drie maanden gevolgd wordt door een besluit tot ontslag, eindigt door het verloop van die termijn.

Bestuurstaak

Art. 11

1. Behoudens de beperkingen volgens de statuten is het bestuur belast met het besturen van de omni-vereniging.
2. Het bestuur is bevoegd onder zijn verantwoordelijkheid bepaalde onderdelen van zijn taak te doen uitvoeren door commissies waarvan de leden door het bestuur worden benoemd en ontslagen.

Bestuursvergadering

Art. 12

1. Tenzij het bestuur anders bepaalt, vergadert het bestuur wanneer de voorzitter of twee andere bestuursleden dit verlangen.
2. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, indien geen bestuurslid zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet en alle bestuursleden aan deze besluitvorming deelnemen.
3.
  - a. Alle besluiten, daaronder begrepen de besluiten als bedoeld in lid 2, worden genomen met meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen, mits voor de in vergaderingen genomen besluiten betreft de meerderheid van de in functie zijnde bestuursleden aanwezig is.
  - b. Blanco-stemmen zijn ongeldig.
4. Over elk voorstel wordt afzonderlijk en mondeling gestemd, tenzij de voorzitter of een bestuurslid anders wensen.
5.
  - a. Het door de voorzitter uitgesproken oordeel dat het bestuur een besluit heeft genomen, is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voorzover gestemd werd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.
  - b. Wordt echter onmiddellijk na het uitspreken van het onder a bedoelde oordeel de juistheid daarvan betwist, dan wordt zonedig het te nemen besluit schriftelijk vastgelegd en vindt een nieuwe stemming plaats, indien een bestuurslid dit verlangt. Door deze nieuwe stemming vervallen de rechtsgevolgen van de oorspronkelijke stemming.
6. Van het verhandelde in elke vergadering worden door de secretaris of een door het bestuur aangewezen notulist notulen gemaakt, die door de voorzitter en de notulist worden vastgesteld.

Sub-verenigingen

Art. 13

1. De algemene vergadering bevordert dat voor elke te beoefenen tak van sport een sub-vereniging wordt opgericht.
2.
  - a. Iedere sub-vereniging wordt geleid door een bestuur, dat verantwoording verschuldigd is aan de algemene vergadering van die sub-vereniging.
  - b. De samenstelling en verkiezing van het bestuur en van de algemene vergadering van een sub-vereniging, alsmede de doelstelling, taken en bevoegdheden van de sub-verenigingen worden voor iedere sub-vereniging afzonderlijk geregeld in de statuten en reglementen van de

- betreffende sub-vereniging, zulks met inachtneming van de bepalingen van de betreffende sportbond.
3. De agenda van een algemene vergadering van een sub-vereniging bevat onder meer de agenda, als vermeld in art. 16 lid 2.
  4. a. De omni-vereniging respectievelijk de sub-verenigingen regelen de zaken die uitsluitend de omni-vereniging respectievelijk de betreffende sub-vereniging betreffen.
b. Een bestuur van een sub-vereniging is verplicht om met betrekking tot zaken die mede de belangen van de omni-vereniging of van een andere sub-vereniging kunnen raken voorafgaand overleg te plegen met het bestuur of het bestuur van de betreffende sub-vereniging. Komen de besturen niet tot overeenstemming dan beslist het bestuur.

Vertegenwoordiging

Art. 14

1. a. De omni-vereniging wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door:
(naar keuze)
of: ieder bestuurslid afzonderlijk.
of: de voorzitter, secretaris of penningmeester afzonderlijk.
of: de voorzitter tezamen met de secretaris of tezamen met de penningmeester.
2. Uitsluitend het bestuur is, mits met voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering, bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten tot het kopen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, het sluiten van overeenkomsten waarbij de omni-vereniging zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt.
3. Personen, aan wie hetzij krachtens deze statuten, hetzij krachtens volmacht vertegenwoordigingsbevoegdheid is toegekend, oefenen deze bevoegdheid niet uit dan nadat tevoren een bestuursbesluit is genomen, waarbij tot het aangaan van de betrokken rechtshandeling of rechtshandelingen is besloten.
Overtreding hiervan kan noch door, noch aan de omni-vereniging of de wederpartij worden tegengeworpen.

Rekening en verantwoording

Art. 15

1. Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de omni-vereniging zodanig aantekening te houden dat daaruit te allen tijde haar rechten en verplichtingen kunnen worden gekend.
2. Het bestuur brengt - behoudens verlenging van deze termijn door de algemene vergadering – binnen zes maanden na afloop van het boekjaar van de omni-vereniging op de jaarlijkse algemene vergadering zijn jaarverslag uit en doet, onder overlegging van de nodige bescheiden rekening en verantwoording over zijn in het afgelopen boekjaar gevoerd bestuur. Bij gebreke hiervan kan, na verloop van de termijn, ieder lid deze rekening en verantwoording in rechte van het bestuur vorderen.
3. a. Tenzij de algemene vergadering op een andere wijze in het toezicht op het bestuur heeft voorzien, kiest de algemene vergadering een kascommissie, bestaande uit drie leden en twee plaatsvervangende leden die geen deel mogen uitmaken van het bestuur, noch van het bestuur van een sub-vereniging.
b. De leden van de onder a bedoelde commissie worden gekozen voor de duur van drie jaar en treden volgens een op te maken rooster af en zijn aansluitend slechts éénmaal herkiesbaar.
c. De kascommissie onderzoekt de rekening en verantwoording van het bestuur en brengt aan de algemene vergadering verslag van haar bevindingen uit.
4. Degenen die de rekening en verantwoording van het bestuur onderzoeken, kunnen zonedig zich voor rekening van de omni-vereniging door een deskundige doen bijstaan. Het bestuur is verplicht aan de commissie alle door haar gewenste inlichtingen te verschaffen, haar desgewenst de kas te tonen en inzage van de boeken en bescheiden van de omni-vereniging te geven.

5. De opdracht aan de commissie kan te allen tijde door de algemene vergadering worden herroepen, doch slechts door de verkiezing van een andere commissie.
6. Goedkeuring door de algemene vergadering van het jaarverslag en de rekening en verantwoording strekt het bestuur tot decharge voor alle handelingen, voor zover die uit de jaarstukken blijken.
7. Het bestuur is verplicht de bescheiden als bedoeld in de leden 1, 2 en 3, tien jaar lang te bewaren.

Algemene vergadering

Art. 16

1. Jaarlijks zal uiterlijk zes maanden na afloop van het boekjaar van de omni-vereniging de jaarlijkse algemene vergadering worden gehouden.
2. De agenda van deze vergadering bevat onder meer:
  - a. bespreking van de notulen van de vorige vergadering van de algemene vergadering;
  - b. jaarverslag van de secretaris;
  - c. behandeling en vaststelling van de jaarstukken;
  - d. vaststelling van de contributies;
  - e. vaststelling van de begroting;
  - f. voorziening in vacatures;
  - g. rondvraag.
3. De algemene vergadering van een sub-vereniging is tot uiterlijk twee weken voor de in lid 1 bedoelde vergadering bevoegd om voorstellen aan de agenda toe te voegen.
4.
  - a. Voorts worden algemene vergaderingen gehouden zo dikwijls het bestuur of twee sub-verenigingen dit wenselijk oordelen.
  - b. Het bestuur is bovendien op schriftelijk verzoek van ten minsten een zodanig aantal leden als bevoegd is tot het uitbrengen van één/tiende gedeelte van de stemmen verplicht tot het bijeenroepen van de jaarlijkse algemene vergadering op een termijn van niet langer dan vier weken.
  - c. Indien aan het onder b bedoelde verzoek binnen veertien dagen geen gevolg is gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan met inachtneming van het bepaalde in het volgende lid.
5.
  - a. De algemene vergaderingen worden bijeengeroepen door het bestuur, met inachtneming van een termijn van ten minste veertien dagen, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend.
  - b. De bijeenroeping geschiedt in het clubblad of middels een aan alle leden en sub-verenigingen te zenden schriftelijke kennisgeving, zulks onder gelijktijdige vermelding van de agenda, of door middel van een advertentie in ten minste één, ter plaatse waar de omni-vereniging haar zetel heeft, veelgelezen dagblad. Geschiedt de bijeenroeping door middel van een advertentie, dan wordt de agenda voor de leden op een daartoe geschikte plaats ter inzage gelegd en wordt daarvan melding gemaakt in de advertentie.

Samenstelling algemene vergadering

Art. 17

1.
  - a. De algemene vergadering bestaat uit alle leden.
  - b. Een lid wordt vertegenwoordigd door een daartoe jaarlijks door de algemene vergadering van de sub-vereniging gekozen natuurlijke persoon, of diens eveneens op die vergadering gekozen plaatsvervanger, die meerderjarig dienen te zijn.
2.
  - a. Adviseurs van de algemene vergadering zijn:
    1. degenen aan wie het predikaat ere-lid is verleend;
    2. de leden van het bestuur van de omni-vereniging;
    3. de leden van het bestuur van een sub-vereniging;
    4. de leden van de kascommissie;
    5. zij, die als zodanig door de voorzitter zijn toegelaten.
  - b. Adviseurs kunnen in de algemene vergadering het woord voeren, doch hebben geen

stemrecht.

Toegang en besluitvorming algemene vergadering

Art. 18

1.
  - a. Alle sub-verenigingen hebben, voorzover zij ten tijde van de vergadering niet zijn geschorst, toegang tot de algemene vergadering.
  - b. De voorzitter kan tevens toegang verlenen aan anderen.
2.
  - a. Het door de in art. 17 lid 1 bedoelde leden namens hun sub-vereniging uit te brengen aantal stemmen is gelijk aan het aantal geregistreerde leden van de sub-vereniging op 31 december van het voorafgaande jaar.
  - b. Een lid is niet bevoegd zijn stemmen te doen uitbrengen door een ander lid.
3.
  - a. Tenzij anders in deze statuten is bepaald, worden besluiten genomen met een meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen.
  - b. Onder meerderheid wordt verstaan meer dan de helft van de uitgebrachte geldige stemmen.
  - c. Als ongeldige stemmen worden aangemerkt uitgebrachte stemmen dan wel stembiljetten die, naar het oordeel van de voorzitter:
    1. blanco zijn;
    2. zijn ondertekend;
    3. onleesbaar zijn;
    4. een persoon niet duidelijk aanwijzen;
    5. de naam bevatten van een persoon die niet kandidaat gesteld is;
    6. voor iedere verkiesbare plaats meer dan één naam bevatten;
    7. meer bevatten dan een duidelijke aanwijzing van de persoon die is bedoeld.
4.
  - a. Alle stemmingen over zaken geschieden mondeling, over personen schriftelijk, tenzij de voorzitter zonder tegenspraak uit de vergadering een andere wijze van stemmen bepaalt of toelaat.
  - b. In geval van meerdere vacatures wordt over iedere vacature afzonderlijk gestemd.
5.
  - a. Indien bij een stemming over personen bij de eerste stemming niemand de meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen heeft verkregen, wordt een tweede stemming gehouden. Verkrijgt ook bij deze stemming niemand de meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen, dan vindt herstemming plaats over de personen, die het hoogste aantal stemmen hebben verkregen.
  - b. Heeft slechts één persoon het hoogste aantal stemmen verkregen, dan vindt herstemming plaats over hem en degene die het op één na hoogste aantal stemmen heeft verkregen.

Zijn er meer personen die het op één na hoogste aantal stemmen hebben verkregen, dan vindt over hen eerst een tussenstemming plaats om uit te maken wie de kandidaat wordt voor de herstemming.
  - c. Zowel bij de tussenstemming als bij de herstemming(en) is hij gekozen die de meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen heeft verkregen.

Staken bij deze stemming de stemmen, dan beslist het lot.
6. Indien de stemmen staken over een voorstel dan niet de verkiezing van personen betreft, is het verworpen.
7.
  - a. Een ter vergadering door de voorzitter uitgesproken oordeel, dat een besluit is genomen, is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voorzover gestemd werd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.
  - b. Indien echter onmiddellijk na het uitspreken van dit oordeel de juistheid daarvan wordt betwist, dan wordt zonodig het te nemen besluit schriftelijk vastgelegd en vindt een nieuwe stemming plaats, wanneer de meerderheid der vergadering, of indien de oorspronkelijke stemming niet hoofdelijk of schriftelijk geschiedde, een afgevaardigde dit verlangt. Door deze nieuwe stemming vervallen de rechtsgevolgen van de oorspronkelijke stemming.

Bevoegdheden algemene vergadering

Art. 19

Aan de algemene vergadering komen in de omni-vereniging alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of door de statuten aan het bestuur zijn opgedragen.

Leiding en notulering algemene vergadering

Art. 20

1. De algemene vergadering wordt geleid door de voorzitter van het bestuur. Bij afwezigheid van de voorzitter treedt een ander door het bestuur aan te wijzen bestuurslid als voorzitter op. Wordt ook op deze wijze niet in het voorzitterschap voorzien, dan voorziet de algemene vergadering daarin zelf.
2. Van het verhandelde in elke algemene vergadering worden door de secretaris of een door het bestuur aangewezen notulist notulen gemaakt. De notulen worden, na vaststelling door de voorzitter en de notulist, in het clubblad gepubliceerd, alsmede schriftelijk ter kennis van de leden gebracht en worden in de eerstvolgende algemene vergadering besproken.

Reglementen

Art. 21

1. De organisatie, alsmede de taken en bevoegdheden van de omni-vereniging kunnen nader worden geregeld in afzonderlijke reglementen.
2. De in lid 1 bedoelde reglementen worden vastgesteld en gewijzigd door de algemene vergadering.
3. Nieuwe reglementen, alsmede wijzigingen in reglementen treden in werking op de eenentwintigste dag na de dag waarop de algemene vergadering het besluit tot vaststelling of wijziging heeft genomen, tenzij anders zal worden bepaald.
4. Iedere vaststelling of wijziging van de statuten, alsmede van een reglement wordt gepubliceerd in het clubblad, zulks onder vermelding van de datum van inwerkingtreding en met letterlijke weergave van de tekst van de aangenomen bepaling(en).
5. De in lid 1 bedoelde reglementen mogen niet in strijd zijn met de wet, ook waar die geen dwingend recht bevat, noch met de statuten.

Statutenwijziging

Art. 22

1. De statuten kunnen slechts worden gewijzigd door een besluit van de algemene vergadering, waartoe werd opgeroepen met de mededeling, dat aldaar wijziging van de statuten zal worden voorgesteld.
2. Zij, die de oproeping tot de algemene vergadering ter behandeling van een voorstel tot statutenwijziging hebben gedaan, moeten ten minste veertien dagen voor de vergadering een afschrift van dat voorstel, waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, op een daartoe geschikte plaats voor de leden ter inzage leggen tot na afloop van de dag, waarop de vergadering wordt gehouden. Bovendien wordt de voorgestelde wijziging ten minste veertien dagen voor de vergadering in het clubblad gepubliceerd en wordt een afschrift hiervan aan alle leden en sub-verenigingen toegezonden.
3. Een besluit tot statutenwijziging behoeft ten minste twee/derden van de uitgebrachte geldige stemmen, in een vergadering waarin ten minste twee/derden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is. Indien geen twee/derden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, wordt binnen vier weken daarna een tweede vergadering bijeengeroepen en gehouden, waarin over het voorstel, zoals dat in de vorige vergadering aan de orde is geweest, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, een besluit kan worden genomen, mits met meerderheid van ten minste twee derde van de uitgebrachte geldige stemmen.
4. a. Een statutenwijziging treedt niet in werking dan nadat hiervan een notariële akte is opgemaakt. Van dit tijdstip wordt mededeling gedaan in het clubblad.

- b. Ieder lid van het bestuur is afzonderlijk tot het doen verlijden van deze akte bevoegd.

Ontbinding en vereffening

Art. 23

1. De omni-vereniging wordt ontboden door een daartoe strekkend besluit van de algemene vergadering, genomen met ten minste twee/derden van het aantal uitgebrachte geldige stemmen in een vergadering waarin ten minste drie/vierden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is.
2. Het bepaalde in de leden 2 en 3 van art. 22 is van overeenkomstige toepassing.
3. Indien bij het besluit tot ontbinding geen vereffenaars zijn aangewezen, geschiedt de vereffening door het bestuur.
4. Een eventueel batig saldo zal niet vervallen aan de leden die ten tijde van het besluit tot ontbinding lid zijn, maar aan een dan door de algemene vergadering aan te wijzen doel.
5. Na de ontbinding blijft de omni-vereniging voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van de statuten en reglementen voor zover mogelijk van kracht. In stukken en aankondigingen die van de omni-vereniging uitgaan moeten aan haar naam worden toegevoegd de woorden "in liquidatie".

Bijlage 3: MODEL HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Het onderstaande huishoudelijk reglement is zoveel mogelijk afgestemd op de KNVB-modelstatuten voor een voetbalvereniging.

Artikel 1, algemene bepalingen

1. De vereniging genaamd voetbalvereniging .... , hierna te noemen "de vereniging" is bij notariële akte opgericht op ..... en is gevestigd te .....
2. Het huishoudelijk reglement is van toepassing in onverbreekelijke samenhang met de statuten van de vereniging, zoals deze laatstelijk zijn gewijzigd en geheel opnieuw vastgesteld bij notariële akte op .....

Artikel 2, leden

- a. De vereniging bestaat uit:
  - pupillen en aspiranten
  - junioren
  - senioren
  - leden van verdienste
  - ere-leden
- b. Pupillen zijn die leden die de leeftijd van dertien jaar nog niet hebben bereikt.
- c. Junioren zijn die leden die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt.
- d. Senioren zijn leden van achttien jaar en ouder.

Artikel 3, leden van verdienste en ereleden

1. Leden van verdienste zijn zij, die wegens bijzondere verdiensten jegens de vereniging door het bestuur als zodanig zijn benoemd.
Leden van verdienste hebben alle rechten van de leden.
2. Ereleden zijn natuurlijke personen, die zich jegens de vereniging bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt en op voordracht van het bestuur als zodanig door de algemene vergadering met tenminste 4/5 der geldig uitgebrachte stemmen zijn benoemd. Op leden van verdienste en ereleden rusten geen geldelijke verplichtingen, zij hebben echter wel alle rechten van de leden. Met erelid wordt gelijkgesteld degene aan wie de titel "erevoorzitter" is verleend.
3. Degene die zich op het bestuurlijk vlak in buitengewone mate heeft ingezet voor de vereniging kan na het aftreden als voorzitter op voorstel van het bestuur tot erevoorzitter worden benoemd door de algemene vergadering met tenminste 4/5 der geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 4, donateurs

1. De vereniging kent naast leden donateurs.
2. Donateurs zijn die natuurlijke of rechtspersonen die door het bestuur zijn toegelaten en die zich jegens de vereniging verplichten om jaarlijks een door het bestuur vastgestelde bijdrage te storten.
3. Donateurs hebben geen andere rechten en verplichtingen dan die welke hen in of krachtens de statuten en/of reglementen zijn toegekend of opgelegd.
4. De rechten of verplichtingen van donateurs kunnen te allen tijde wederzijds door opzegging worden beëindigd, behoudens dat de jaarlijkse bijdrage voor het lopende boekjaar voor het geheel verschuldigd blijft.
5. Opzegging namens de vereniging geschiedt door het bestuur.

Artikel 5, het lidmaatschap

1. De aanmelding geschiedt door invulling, dagtekening en ondertekening van een door de secretaris te verstrekken aanmeldingsformulier, waarop de volgende gegevens zijn in te vullen: naam, voornaam (voluit), adres, geboortedatum, telefoonnummer, alsmede de vereniging(en) waarvoor het kandidaat-lid de laatste 5 jaren heeft gespeeld. Voor jeugdleden dient het formulier mede ondertekend te worden door de wettelijk vertegenwoordiger. Het bestuur kan vorderen, dat de in het formulier verstrekte gegevens door deugdelijke bewijzen worden gestaafd.
2. De kosten voor de aanmelding van leden worden door het bestuur vastgesteld. Deze kosten dienen bij de inlevering van het aanmeldingsformulier te worden voldaan.
3. Het bestuur draagt er zorg voor dat degenen die als lid tot de vereniging wensen te worden toegelaten, worden aangemeld bij de KNVB.

Artikel 6, aanneming van leden

1. Het lidmaatschap wordt verkregen door een besluit tot toelating door de secretaris namens het bestuur genomen. De secretaris kan niet eigenmachtig iemand het lidmaatschap weigeren, alsdan beslist het bestuur over het al dan niet toelaten.
2. Van de toelating wordt mededeling gedaan in het cluborgaan. Binnen 14 dagen na deze bekendmaking kan ieder stemgerechtigd lid, onder opgaaf van redenen, bij het bestuur bezwaar maken tegen de toelating. Mocht dit leiden tot een afwijzing door het bestuur, dan wordt hiervan schriftelijk mededeling gedaan aan de aanvrager, onder vermelding van de beroepsprocedure. Indien het niet-toegelaten lid dit verzoekt, zal de afwijzende beslissing aan de algemene ledenvergadering worden voorgelegd.

Artikel 7, Rechten en plichten van leden

Buiten de verplichtingen, geregeld in artikel .... van de statuten, hebben alle leden de hierna te noemen rechten en plichten.

1. Bij toetreding als lid hebben zij het recht een exemplaar van de statuten en het huishoudelijk reglement te ontvangen.
2. Zij hebben het recht om deel te nemen aan trainingen en wedstrijden.
3. Zij hebben het recht om deel te nemen aan debatten en stemmingen in de ledenvergaderingen.
4. Zij hebben het recht van vrije toegang tot wedstrijden en bijeenkomsten, voor zover door het bestuur niet anders is bepaald.
5. Zij hebben het recht om voorstellen, klachten en wensen bij het bestuur in te dienen. Het bestuur is gehouden deze zo spoedig mogelijk te behandelen of te onderzoeken c.q. te doen behandelen of te doen onderzoeken en over het re-sultaat van de behandeling en/of het onderzoek bericht te geven aan het lid dat het voorstel, de klacht of de wens heeft ingediend.
6. Zij hebben de plicht het bestuur in kennis te stellen van de verandering van hun adres.
7. Zij hebben de plicht tot tijdige betaling van de contributie.
8. Zij hebben de plicht tot naleving van de reglementen van de vereniging, alsmede van de door het bestuur of door het bestuur aangewezen commissies gegeven richtlijnen, benevens de voorschriften van de K.N.V.B.

Artikel 8, straffen

1. In het algemeen zal strafbaar zijn zodanig handelen of nalaten, dat in strijd is met de wet, danwel de statuten, reglementen en/of besluiten van organen van de vereniging, of waardoor de belangen van de vereniging worden geschaad.
2. Straffen opgelegd door de tuchtcommissie van de K.N.V.B., waaronder begrepen die ten gevolge van een gele of rode kaart, dienen door de leden zelf te worden betaald.
3. Het bestuur is bevoegd om, met inachtneming van het beginsel van hoor en wederhoor, naast een straf welke aan een speler, grensrechter, begeleider, verzorger of ander lid wordt gegeven en door de tuchtcommissie van de KNVB. wordt afgedaan, een bijkomende straf vanuit de vereniging op te leggen.
4. Bij een beslissing als bedoeld in lid 2 van dit artikel heeft het desbetreffende lid een beroepsmogelijkheid bij de algemene vergadering van de vereniging. Dit be-roep dient, 6 maanden na het opleggen van de straf door het bestuur, aanhangig te worden gemaakt bij de algemene vergadering middels aangetekend schrijven te richten aan de secretaris van de vereniging.

Artikel 9, clubkleuren

Het sporttenu van de vereniging bestaat uit:

- a. shirt: .....
- b. broek: .....
- c. kousen: .....

Artikel 10, bestuur

1. Het (algemeen) bestuur bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en tenminste .... leden, die allen meerderjarig moeten zijn.
2. Onder het bestuur valt, onverminderd het bepaalde dienaangaande in de statuten, elders in het huishoudelijk reglement of in andere reglementen:
  - a. de algemene leiding van zaken;
  - b. de uitvoering van de door de algemene vergadering genomen besluiten;

- c. het toezicht op de naleving van de statuten en reglementen;
  - d. benoeming, ontslag en schorsing van personen werkzaam ten behoeve van de vereniging.
3. Het bestuur vergadert tenminste éénmaal per ..... volgens een vooraf vastgesteld rooster, met uitzondering van de maanden juli en augustus. Daarenboven vergadert het bestuur zo dikwijls als de voorzitter of tenminste 3 (tenzij anders in de statuten is bepaald) leden van het bestuur zulks wensen.
  4. Een oproep voor een vergadering dient minimaal 48 uur voor aanvang van de vergadering in het bezit van de bestuursleden te zijn, terwijl een vergadering op verzoek van bestuursleden binnen maximaal één week dient te worden belegd.
  5. Een bestuursvergadering is tot besluiten bevoegd als de meerderheid van de bestuursleden aanwezig is. Over personen wordt schriftelijk gestemd, terwijl over zaken mondeling gestemd kan worden. Besluiten worden bij meerderheid van geldige stemmen genomen.
(N.B. Indien de statuten bepalen dat de stem van de voorzitter doorslaggevend is bij het staken van de stemmen, dan vervalt de volgende tekst van dit lid 5.)
Indien bij een stemming over zaken de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Heeft bij een stemming over personen bij de eerste stemming niemand de meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen verkregen, dan vindt een herstemming plaats over de personen, die de meeste of zo nodig op één na de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Bij herstemming beslist het grootste stemmenaantal. Indien bij de herstemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 11, het dagelijks bestuur

1. De voorzitter, de secretaris en de penningmeester vormen het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur neemt alle beslissingen welke niet tot een gewone bestuursvergadering kunnen worden uitgesteld. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten, ter bekrachtiging op de eerstvolgende bestuursvergadering mede.
2. Taken van de voorzitter:
  - a. geeft leiding aan en houdt toezicht op het gehele verenigingsleven;
  - b. is bij alle officiële vertegenwoordigingen de woordvoerder, tenzij hij deze taak aan een ander bestuurslid heeft overgedragen.
3. Taken van de secretaris:
  - a. voert de correspondentie uit naam van en in overleg met het bestuur, ondertekent alle van hem uitgaande stukken, is verplicht afschriften ervan te houden en deze evenals de ingekomen stukken te bewaren.
  - b. heeft het beheer over het archief en is aansprakelijk voor goederen die hem van verenigingswege zijn toevertrouwd;
  - c. zorgt voor het bijeenroepen van vergaderingen;
  - d. zorgt voor bekendmakingen van veranderingen of aanvullingen in de statuten en reglementen;
  - e. houdt een voor leden toegankelijke lijst bij, waarin de namen en adressen van alle leden van verdienste en ereleden zijn opgenomen.
4. Taken van de penningmeester:
  - a. beheert de gelden van de vereniging;
  - b. zorgt voor het innen van de aan de vereniging toekomende gelden en draagt zorg voor alle door het bestuur en de algemene vergadering goedgekeurde uitgaven;
  - c. houdt boek van alle ontvangsten en uitgaven;
  - d. voert de briefwisseling, voor zover deze betrekking heeft op de uitvoering van de in de voorgaande leden van dit artikel vermelde taken, ondertekent alle van hem uitgaande stukken, is verplicht afschriften te houden en deze, evenals de op de uitvoering van eerder genoemde taken betrekking hebbende ingekomen stukken te bewaren;
  - e. brengt in de algemene vergadering verslag uit van de financiële toestand en legt daarbij over de balans en de staat van baten en lasten met toelichting over het afgelopen verenigingsjaar en een begroting voor het komende verenigingsjaar.

Artikel 12, bestuursverkiezing

1. Ieder bestuurslid treedt uiterlijk 3 jaar na zijn verkiezing af. De eerste maal zal dat geschieden volgens het onderstaand rooster.
  - 1e jaar: voorzitter en (de commissarissen van de ..... commissie) de bestuursleden .....
  - 2e jaar: secretaris en (de commissarissen van de..... commissie) de bestuursleden .....
  - 3e jaar: penningmeester en (de commissarissen van de ..... commissie) de bestuursleden .....
2. De namen van de aftredende bestuursleden, alsmede van de door het bestuur gestelde kandidaten dienen gepubliceerd te worden in de agenda van de (half)jaarlijkse vergadering waarin de bestuursverkiezing aan de orde is.
In deze agenda dient tevens de mogelijkheid tot kandidaatstelling door stemgerechtigde leden van de vereniging geopend te worden, met vermelding van de daaraan verbonden procedure.
3. Een kandidaatstelling door stemgerechtigde leden dient schriftelijk bij de secretaris aangemeld te worden, te ondertekenen door tenminste drie (of meer: naar keuze) stemgerechtigde leden en dient vergezeld te gaan van een ondertekende bereidheidsverklaring van de desbetreffende kandidaat eventueel onder vermelding van de functie die hij in het bestuur ambieert.

Artikel 13, kascommissie

1. Conform artikel ..... van de statuten worden door de algemene ledenvergadering de leden van de kascommissie benoemd.
2. De kascommissie bestaat uit drie leden en twee reserveleden.
3. De kascommissie houdt toezicht op het beheer van de penningmeester, Zij is gehouden tenminste éénmaal per jaar de kas de saldi, de boeken en bescheiden van de penningmeester na te zien. Van de uitkomst van dit onderzoek wordt verslag uitgebracht aan het bestuur.
4. Indien de kascommissie termen aanwezig acht om de penningmeester te dechargeren zal zij een betreffend voorstel doen aan de algemene vergadering. De kascommissie is bevoegd aan het bestuur voorstellen betreffende het financiële beheer te doen.

Artikel 14, overige commissies

1. Behoudens de algemene vergadering kunnen de verenigingsorganen slechts (sub)-commissies instellen, de benoeming en ontslag van de leden ervan en de werkwijze van die commissies regelen, voor zover dit ligt binnen het taakgebied van het desbetreffende verenigingsorgaan. Verenigingsorganen zijn onder meer het (afdelings)bestuur, de (afdelings)vergadering en de commissies.
2. Er zijn in principe ..... vaste commissies *, te weten:
  1. pupillencommissie
  2. juniorencommissie
  3. seniorencommissie
  4. veteranencommissie
  5. damesvoetbalcommissie
  6. technische commissie
  7. activiteitencommissie
  8. pers- en propagandacommissie
  9. clubhuiscommissie
  10. materialen- en terreinencommissie(* desgewenst één of meer doorhalen en/of toevoegen)
3. De benoeming tot lid van een commissie geschiedt, behoudens tussentijds bedanken, voor één jaar of tot de opdracht is volbracht of ingetrokken.
4. Bij het besluit tot instelling van een commissie worden de samenstelling, taak, bevoegdheid en werkwijze van de commissie in een instructie vastgelegd. Deze instructie wordt beschouwd als een onlosmakelijk deel van het huishoudelijk reglement.
5. Elke commissie rapporteert tenminste één keer per kalenderjaar over de voortgang van zijn werkzaamheden aan het orgaan, dat de commissie benoemde, tenzij in de instructie anders is bepaald.
6. Een commissie vergadert zo dikwijls de voorzitter of tenminste twee leden van de commissie dit wenselijk achten.

7. Een commissie is verantwoording schuldig aan het orgaan dat de desbetreffende commissie heeft ingesteld.

[eventueel:]

Artikel 15, afdeling zaalvoetbal

1. De in artikel .... van de statuten genoemde afdeling zaalvoetbal wordt geleid door het afdelingsbestuur, dat bestaat uit tenminste 5 meerderjarige leden.
2. De leden van het afdelingsbestuur worden gekozen in de (afdelings)ledenvergadering. De voorzitter wordt als zodanig door de afdelingsvergadering gekozen, de overige functies worden door het afdelingsbestuur onderling verdeeld.
3. De functies van voorzitter, secretaris en penningmeester in het afdelingsbestuur zijn overeenkomstig artikel 4 en 5 van dit reglement.
4. Voorafgaand aan de algemene jaarvergadering dient de afdeling haar jaarvergadering te hebben gehouden. In overleg met het bestuur wordt de datum bepaald.
5. De artikelen (evt. invullen) van de statuten zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 16, contributie

1. De leden zijn jaarlijks gehouden tot het betalen van een contributie, die door de algemene vergadering jaarlijks zal worden vastgesteld. Zij kunnen daartoe in categorieën worden ingedeeld, die een verschillende bijdrage betalen.
2. Ereleden zijn vrijgesteld van het betalen van contributie.
3. Wanneer het lidmaatschap in de loop van een verenigingsjaar eindigt, blijft niettemin de contributie voor het gehele jaar verschuldigd.

Artikel 17, kostenvergoedingen

Het bestuur is bevoegd om aan de leden die in wedstrijden uitkomen of aan trainingen deelnemen de noodzakelijk gemaakte kosten van vervoer en verblijf te vergoeden, zulks volgens jaarlijks door de KNVB vast te stellen normen en voorwaarden.

Artikel 18, gebouwen van de vereniging

1. De vereniging draagt generlei verantwoordelijkheid voor de eigendommen van welke aard ook, van leden en derden in de gebouwen aanwezig.
2. Het clubhuis is gedurende door het bestuur aan te wijzen uren voor de leden toegankelijk. Van deze regeling wordt aan de leden mededeling gedaan.
3. Het bestuur is bevoegd, één of meer voor gebruik van de leden bestemde lokalen van de vereniging, voor bijzondere doeleinden te reserveren. Bij gebruikmaking van deze bevoegdheid geschiedt daarvan tijdige mededeling aan de leden.

Artikel 19, wedstrijden

1. De spelers zullen op een door het (afdelings)bestuur te bepalen wijze van hun opstelling en indeling in een van de teams in kennis worden gesteld. Bij verhindering is iedere speler verplicht tenminste 24 uur van tevoren dit onder opgaaf van reden te melden aan de leider en/of aanvoerder van het desbetreffende team.
2. Bij wedstrijden zal zo mogelijk ieder team vergezeld zijn van een leider, aan te wijzen door het (afdelings)bestuur. De leider is de eerst verantwoordelijke voor het gebeuren rond de wedstrijd. Hij rapporteert onregelmatigheden aan het (afdelings)bestuur.
3. Leden die aan wedstrijden deelnemen dienen in de voorgeschreven kleding te verschijnen.
4. De spelers van een team zijn in beginsel gehouden tijdens wedstrijden te handelen volgens de aanwijzing van de aanvoerder en de leider.
5. Het (afdelings)bestuur is bevoegd namens de vereniging wedstrijden uit te schrijven en de vereniging te doen inschrijven als deelnemer aan door andere personen georganiseerde wedstrijden, waarvoor door de KNVB toestemming is verleend.
6. Van het behalen van prijzen, kampioenstitels of premiën door een elftal en/of leden, die de vereniging op enige wedstrijd vertegenwoordigen, geschiedt aantekening in een daartoe bestemd geschrift. Bedoelde prijzen en premiën zijn eigendom van de vereniging en komen aan de vereniging ten goede.

Artikel 20, aansprakelijkheid van de leden

1. Ieder der leden is aansprakelijk voor de door hem aan de eigendommen van de vereniging aangerichte schade. Elke geconstateerde schade wordt geacht veroorzaakt te zijn door hem of hen die de betreffende zaak het laatst heeft of hebben gebruikt, indien en voor zover het tegendeel niet door de betrokkene(n) wordt aangetoond.
2. Voor de kosten die gepaard gaan met de afdoening van strafzaken e.d. door de K.N.V.B. kunnen de leden niet aansprakelijk worden gesteld.

Artikel 21, representatie

Bij onderstaande gebeurtenissen worden namens de vereniging, indien de secretaris hiervan tijdig kennis heeft kunnen nemen, door het bestuur te bepalen attenties verstrekt:

- a huwelijk van een lid;
- b geboorte zoon/dochter van een lid;
- c tijdens ziekte, bij thuisverblijf na minimaal 2 weken ziekte duur;
- d tijdens ziekte, na een verblijf van een week in het ziekenhuis;
- e bij overlijden van een lid, zijn/haar echtgeno(o)t(e) of kind;
- f bij 25- of 50-jarig huwelijksjubileum van een lid;
- g bij het 12 ½, 25-, 40- of 50-jarige verenigingsjubileum van een lid;
- h overige representaties en attenties te bepalen door het bestuur.

Artikel 22, het clubblad

Het clubblad '.....' verschijnt 1x per .....

De inhoud en strekking van de opgenomen artikelen mogen het belang van de vereniging in het algemeen niet schaden. In de redactie zal een daartoe aangewezen bestuurslid plaatsnemen. De pers- en propagandacommissie is verantwoordelijk voor het samenstellen, verschijnen en verspreiden van het clubblad.

Artikel 23, sponsoring

Het bestuur kan richtlijnen opstellen voor het aangaan van sponsorcontracten.

Artikel 24, wijziging van het huishoudelijk reglement

1. Het huishoudelijk reglement kan slechts gewijzigd worden door een besluit van de algemene ledenvergadering, waartoe werd opgeroepen met de mededeling dat aldaar wijziging van het huishoudelijk reglement zal worden voorgesteld. De termijn voor oproeping tot een zodanige vergadering moet tenminste 14 dagen bedragen.
2. Tenminste 14 dagen voor de vergadering wordt gehouden, moet een afschrift van het voorstel, waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, op een daartoe geschikte plaats voor de leden ter inzage gelegd worden tot na afloop van de dag waarop de vergadering wordt gehouden. Bovendien wordt de voorgestelde wijziging van het huishoudelijk reglement tenminste 14 dagen voor de vergadering in het cluborgaan gepubliceerd en/of een afschrift hiervan aan alle leden toegezonden.
3. Een besluit tot wijziging van het huishoudelijk reglement behoeft tenminste 2/3 van de uitgebrachte geldige stemmen, in een vergadering waarin tenminste 2/3 van de leden aanwezig is. Indien dit quorum niet aanwezig is, wordt binnen 4 weken daarna een tweede vergadering bijeengeroepen en gehouden waarin over dat voorstel, ongeacht het aantal aanwezige leden, een besluit tot wijziging van het huishoudelijk reglement wordt genomen, mits met meerderheid van 2/3 van de uitgebrachte geldige stemmen.

Artikel 25, slotbepalingen

1. Ieder lid en verenigingsorgaan heeft zich te houden aan de bepalingen van dit reglement.
2. Na vaststelling van het reglement wordt zo spoedig mogelijk de tekst bekend gemaakt aan de leden.
Dit huishoudelijk reglement en alle navolgende wijzigingen van dit reglement treden in werking 14 dagen na het verschijnen van het clubblad waarin de tekst van het reglement is opgenomen.

Aldus vastgesteld in de algemene vergadering van de vereniging de dato .....

Namens het bestuur van de vereniging.

De voorzitter:

De secretaris:

Bijlage 4 CHECKLIST FUSIE

1. Verkenningfase

- **Analyseer de maatschappelijke context waarin de vereniging zich bevindt:**
  - *politiek/economische ontwikkelingen:*
Wat is de invloed van de privatiseringstendens van gemeenten?
  - *sociale ontwikkelingen en vrije tijdsbesteding:*
Wat is/zijn de doelgroep(en) waar de vereniging zich op (moet) richten)?
  - *culturele ontwikkelingen:*
In welke mate gaat de vereniging om met de afnemende betrokkenheid onder leden? Berust de besluitvorming bij de algemene ledenvergadering of bij het bestuur? Wat is de consequentie van het (mogelijke) verschil tussen de formele en informele situatie?
  - *demografische ontwikkelingen:*
Welke potentiële leden zijn voor de vereniging beschikbaar?
  - *sportinhoudelijke ontwikkelingen:*
Is het wenselijk toe te geven aan de grotere differentiatie in motieven en wensen van leden?

- **Analyseer de taakomgeving van de vereniging (evt. een buitenstaander hiervoor inschakelen)**
  - *de wijk of dorp:*
Welk soort leden neemt af in aantal en welke potentiële leden zijn in de wijk of dorp nog wel aanwezig?
  - *de gemeente:*
Hoever reikt de gemeentelijke bemoeienis? Is samenwerking met andere verenigingen noodzakelijk om voor politieke druk te zorgen? Kan er tijdig op mogelijke gemeentelijke plannen worden ingespeeld?
  - *de pers:*
Screen de kranten op wetenswaardigheden over andere verenigingen Met welk doel wil de pers iets over de vereniging schrijven?
  - *andere clubs:*
Bekijk de eerdere pogingen tot samenwerking en andere contacten en evalueer deze?

- **Analyseer de interne aanleidingen**
  - *financiën:*
Waar liggen exact de oorzaken van de tekorten? Zijn de ambities te hoog gesteld? Welke mogelijkheden ziet men in een fusie om de tekorten weg te werken?
  - *afname ledenaantallen:*
Maak een analyse van het ledenbestand en bestudeer de wervingsmogelijkheden: wie zijn uw (potentiële) leden en wat willen zij?
  - *kadertekort:*
Is het kader bij de analyses voor fusieplannen betrokken? Op welke manier is dat wenselijk?
  - *sportief gewin:*
Hoe reëel is de verwachting dat de resultaten (door een fusie) zullen verbeteren? Wie roept het hardst en waarom?

- **Maak op basis van de genoemde analyses een overzicht van mogelijke partners. Zorg dat het bestuur op de volgende punten afwegingen maakt:**
  - *cultuurverschillen en identiteit:*
Bestudeer de achtergrond van de mogelijke partners. Past de historie, de grootte van de vereniging, de soort mensen, de sociale dimensie van de ander club(s) wel bij de eigen club?
  - *spelniveau:*
Staart u zich niet teveel blind op mogelijke successen van de toekomstige selectie?
  - *complementariteit en omniserings:*
Is het wenselijk te zoeken naar clubs die elkaar aanvullen? Is het wenselijk te zoeken naar clubs die verschillend zijn? Zijn andere takken van sport een aanvulling, gezien de wensen die de club heeft? Is er sprake van gelijkwaardigheid tussen de potentiële partners?

- **Afronding verkenningfase**

- *overall-analyse:*
Formuleer het totaalplaatje op basis van bovenstaande analyses?
- *fusie of alternatieven:*
Is de fusie de enige mogelijkheid of zijn alternatieve vormen van samenwerking wenselijk wanneer naar de eigenheid van de club wordt gekeken?
- *eisen wensen en uitgangspunten:*
Wat zijn de minimale voorwaarden en wat zijn de zaken waarover met andere clubs onderhandeld kan worden?
- *algemene ledenvergadering:*
Het bestuur legt de overallanalyse voor aan de leden. Na overeenstemming over de volgende stappen wordt afgesproken hoe de leden op de hoogte gehouden (willen) worden. Tot slot wordt een onderzoekscommissie geïnstalleerd en de opdracht geformuleerd waarmee ze op pad gaat.

2. Het fusieproces

- Besluitvorming rond de potentiële partner waarmee in contact wordt getreden
- *onderzoekscommissie:*
Als het zoeken naar de juiste partner te lang duurt of stagneert is het noodzakelijk de randvoorwaarden opnieuw te bezien. Is aanpassing van de randvoorwaarden noodzakelijk of is fuseren toch niet de oplossing? Deze tussenstand wordt aan de leden voorgelegd.
- *fusiecommissie:*
Haar taak is het vormgeven aan de onderhandelingen met andere verenigingen. Is het wenselijk een onafhankelijk voorzitter aan te stellen om schijnbare vanzelfsprekendheden te kunnen c.q. durven ter discussie te stellen? Is er sprake van een machtsstrijd tussen voorzitters, bestuursleden en/of leden van de fusiecommissie? Kunnen de fusiecommissieleden genoeg begrip tonen voor hun eigen standpunten? Welke samenstelling dient het nieuw te vormen bestuur te hebben? Wil en kan men zich uitspreken over de rol die men binnen de toekomstige vereniging wil vervullen? Voorkom het ontstaan van een onwerkbaar organisatie door allerlei concessies te doen ten aanzien van de bestuursstructuur.
- *formatie van werkgroepen:*
De werkgroepen voeren de gedelegeerde taken uit die de fusiecommissie vaststelt. Werkgroepen zorgen voor de mogelijkheid leden betrokken te krijgen, maar voer alleen werkgroepen in als ze werkelijk zinvol zijn. Geef aan op welke wijze afstemming tussen de werkgroepen en rapportage aan de fusiecommissie moet plaatsvinden.
- **Financiën, locatie en accommodatie**
- *inzicht in elkaars financiële situatie:*
Houdt geen informatie voor elkaar achter.
- *stakeholders:*
Wat kunnen de gemeente (bijv. aan de ligging en omvang van de accommodatie) en sponsors bijdragen aan de fusie? Op welke manier en door wie worden contacten onderhouden? Gebruik kennis, vaardigheden en relaties die bij de leden aanwezig zijn.
- **Fusievorm**
- *juridische of praktische fusie:*
Maak een keuze voor een fusievorm. Welke redenen heeft men daarvoor? Maak een juridisch stappenplan (aan welke eis moet op welk moment voldaan zijn) en schakel daarbij, indien nodig, externen (notaris, sportbond, advocaat, provinciale sportraad etc.) in. Het is bij een praktische fusie noodzakelijk te realiseren dat de gelijkwaardigheid tussen clubs onder druk komt te staan.
- *structuur van de fusieclub:*
De uiteindelijke keuze voor een bepaalde verenigingsstructuur moet gebaseerd zijn op de belangen en identiteit van de clubs en niet andersom.
- *omnisering:*
Op welke manier verwacht u cultuurverschillen en hoe wordt daarmee omgegaan? Op welke manier wil men de inbreng van leden, binnen specifieke takken van sport, in de omnistructuur vormgeven?
- *statuten:*

Ontwerp nieuwe statuten en een huishoudelijk reglement. Overweeg de voorbeeldstatuten als richtlijn te nemen. Dergelijke voorbeeldstatuten zijn verkrijgbaar bij enkele sportbonden en alle provinciale sportraden.

- **Symboliek**

- *nieuwe naam:*

Wil men een nieuwe naam of een combinatie van de 'oude' verenigingsnamen (geldt ook bij bepaling nieuw tenue)? Op welke manier zal de nieuwe naam gekozen worden? worden de leden al in een vroeg stadium bij de keuze betrokken?

- *oprichtingsdatum:*

Is het noodzakelijk aan deze datum vast te houden? Om welke redenen? Bedenk dat het bij een praktische fusie onmogelijk is de oprichtingsdatum mee te nemen, de club die zich niet opheft zorgt voor de oprichtingsdatum van de nieuwe club. Bij een juridische fusie is de datum van de fusie de nieuwe oprichtingsdatum.

- **Communicatie met leden**

- *hoe en wat communiceren:*

In hoeverre krijgen leden zeggenschap in de komende veranderingen? Te weinig mededelen zorgt voor verminderde betrokkenheid, teveel communiceren maakt het voor de leden chaotisch.

- *clubblad:*

Neem een paragraaf 'fusienieuws' in het clubblad op om ook de minder betrokken leden te informeren.

- *algemene ledenvergadering:*

Bedenk de achterliggende redenen waarom leden al dan niet kritisch zijn bij de komende fusie.

Vraagt u zich als bestuur vooraf aan de algemene ledenvergadering af in hoeverre leden inspraak mogen hebben? Wilt u de leden over iedere verandering apart laten stemmen, wilt u slechts tussentijds informeren en alle items in een keer afhandelen? Welk moment wordt daarvoor gekozen?

- *informatie/kennismakingsbijeenkomsten:*

Deze bijeenkomsten zijn handig om de voortgang in de fusie te bespreken, onduidelijkheden te verhelderen, leden met dezelfde kadertaken bij elkaar te brengen etcetera. Check of er persoonlijke gesprekken met kaderleden gewenst c.q. noodzakelijk zijn?

- *persoonlijk gesprek:*

Treed in gesprek niet de 'tegenstanders' (denk aan oudere leden met 'harde' verenigings-sentimenten, spelers die lager moeten worden ingedeeld, trainers die hun functie zien verdwijnen etc.) van de fusie.

- **Relatie met stakeholders**

- *gemeente:*

In een vroeg stadium de gesprekken starten. Wat wil de gemeente? Waar kunnen we (financieel) op rekenen? Reken op het lange tijdstraject dat het doorlopen van gemeentelijke procedures vergt.

- *pers:*

Voorzie de pers van informatie die het fusieproces zelf niet in de weg staat. Zorg dat de informatie eenduidig naar buiten gaat en stel daarom een vaste woordvoerder aan.

- *sponsors:*

Treed snel in gesprek met de hoofdsponsor. Denk erom dat als een (bestuurs)lid met sponsor- relaties in het fusieproces afhaakt, de kans groot is dat ook de sponsor verdwijnt.

- *Bond:*

Vraag advies aan de clubondersteuner van uw bond omtrent de regelingen, valkuilen etc. In sommige gevallen zijn ook de provinciale sportraden van specifieke bondsaspecten op de hoogte.

3. Postfusiefase

- Aanleidingen

- *de maatschappelijke context en taakomgeving:*
Zijn de analyses uit de verkenningsfase nog steeds van toepassing? Wat is de reden waarom de analyses niet meer adequaat zijn en wat zijn de consequenties? Blijf waakzaam op veranderingen in contacten met gemeente, zusterverenigingen, overkoepelende organisaties en informatie uit de (lokale) pers.
- *interne problemen:*
Hoeveel en welke leden zijn uiteindelijk weggelopen en wat was de reden? Zijn er fouten in de financiële berekening gemaakt die nog verdere doorwerking zullen hebben? Wat zijn de consequenties en noodzakelijke stappen? Zijn de afspraken met de gemeente nagekomen? Hoe stelt men zich nadien op naar de gemeente?
- **De partners**
  - *gelijkwaardigheid:*
Was de ene partij toch dominantier dan de ander? Wat is de uitwerking daarvan in het heden. Is de verwachte fusiewinst op het spel gezet?
  - *subculturen en identiteitsverschillen:*
Is er sprake van dergelijke verschillen en zo ja wat is de uitwerking daarvan? Zijn historisch gegroeide gewoonten in de oude clubs beperkend voor het zoeken naar een identiteit voor de fusieclub?
  - *mate van integratie:*
Ligt het centrale gezag bij het (hoofd)bestuur? Is de gefuseerde club uiteindelijk opgesplitst op basis van subculturen? Welke reden lag daaraan ten grondslag? Is de wens volledige integratie te bewerkstelligen? Mogen er verschillen bestaan en worden die ook gestimuleerd?
- **Communicatie**
  - *leden en kader:*
Is de gevolgde benaderingswijze om met leden en kader te communiceren goed uitpakkt? Vragen de leden om een andere benadering? Is de manier van communiceren voor leden een reden om af te haken?
  - *de symboliek:*
Voldoen de naam, de clubkleuren en clubblad? Moet er omwille van de gelijkwaardigheid toch een andere (verenigings- of clubblad)naam worden gekozen?
  - *de stakeholders:*
Blijf de beeldvorming over de externe actoren checken (ook bij de stakeholders kunnen veranderingen in denken plaatsvinden). Blijf het reilen en zeilen bij zusterverenigingen in de gaten houden, immers na een paar jaar kan een nieuwe fusie of samenwerking noodzakelijk blijken.

Bijlage 5: JURIDISCH STAPPENPLAN FUSIE

1. Juridische vormgeving van fusies

Indien twee of meer verenigingen besluiten samen te gaan, zijn er juridisch gezien in hoofdlijnen twee mogelijkheden, te weten:

- de juridische fusie;
- de praktische fusie.

De praktische fusie wordt ook wel feitelijke fusie, niet-juridische fusie, bedrijfsfusie, vermogensrechtelijke fusie of activa/passiva-transactie genoemd.

De procedure van de juridische fusie is in de wet geregeld. In de artikelen 308 tot en met 323 van boek 2 van Burgerlijk Wetboek wordt uitgebreid beschreven aan welke voorwaarden de juridische fusie moet voldoen. De praktische fusie is daarentegen niet op een dergelijke systematische wijze in de wet geregeld.

Voor zowel de praktische als de juridische fusie geldt dat kan worden samengegaan in één van de bestaande verenigingen. Het is ook mogelijk dat de fuserende verenigingen verder gaan in een nieuw opgerichte vereniging.

Procedureel bestaat er geen onderscheid tussen een fusie van twee verenigingen en een fusie waarbij meer dan twee partijen betrokken zijn.

Alvorens uitgebreid wordt ingegaan op de praktische en juridische fusie, wordt een aantal factoren dat een rol speelt bij het fusieproces nader toegelicht.

2. Statuten

De statuten van een vereniging zijn min of meer de grondwet van een vereniging. Wanneer besluitvorming in strijd is met de statutaire regels, kan dit gevolgen hebben voor de geldigheid van de besluiten. Het is daarom van belang in het geval van fusie vroegtijdig de statuten van de betrokken verenigingen te raadplegen en na te gaan welke bepalingen op enig moment in het fusieproces van belang zijn. Hierbij kan gedacht worden aan de bepalingen aangaande het bijeenroepen en de besluitvorming van de algemene vergadering en de bevoegdheid van de (individuele) bestuurders. Naast deze algemene bepalingen, kunnen de statuten ook specifieke fusiebepalingen bevatten.

3. Duur van een fusietraject

Het is niet mogelijk vooraf exact aan te geven hoeveel tijd een fusieproces in beslag neemt. Iedere fusie is immers anders. Het zijn de specifieke omstandigheden en clubgebonden factoren die uiteindelijk bepalen hoe lang het duurt voordat de fuserende verenigingen als één vereniging verder kunnen. Voorbeelden van deze omstandigheden en factoren zijn onder meer: hoeveel verenigingen zijn betrokken bij de fusie, hoe goed kennen de verenigingen elkaar, hoe liggen de sentimenten bij de verenigingen, moeten er veel onderhandelingen met betrokken gemeente(n) gevoerd worden, is er een accommodatie waarop de fusievereniging direct kan gaan spelen of zijn er veel obstakels op het juridisch gebied.

Het moge duidelijk zijn dat een grondige analyse van de concrete situatie noodzakelijk is, alvorens te kunnen bepalen hoelang het fuseren zal gaan duren.

Op het juridisch vlak dient in ieder geval rekening te worden gehouden met:

- de wettelijke bepalingen
- de statutaire bepalingen

De uitvoering van wettelijke bepalingen vergt tijd en, daaruit volgend, planning. Met name bij de juridische fusie is de wettelijke regeling doorspekt met verplichtingen en daaraan gekoppeld termijnen. Tussen het eerste moment (het neerleggen van het fusievoorstel) en het laatste (het passeren van de akte bij de notaris) mag echter maximaal zes maanden zitten.

Ook het wettelijk correct tot stand brengen van een praktische fusie neemt tijd in beslag. Doordat in de wet een specifieke procedure met betrekking tot de praktische fusie ontbreekt, kan niet in één oogopslag worden gezien hoeveel tijd er wettelijk gezien gemoeid is met een praktische fusie. Bij een praktische fusie zal eerst op een rij moeten worden gezet welke juridische handelingen er verricht dienen te worden. Vervolgens zal voor elk van die handelingen moeten worden bezien of de wet daaraan termijnen stelt.

De statuten van een vereniging zijn van invloed op de duur van het fusieproces, omdat daarin is bepaald voor welke beslissingen de algemene ledenvergadering bijeen dient te worden geroepen en welke termijnen daarbij in acht dienen te worden genomen.

De wettelijke en de statutaire procedures zijn niet los te koppelen. Sommige wettelijke bepalingen leiden bijvoorbeeld tot het bijeenroepen van een algemene vergadering en, omgekeerd, soms kan pas aan een wettelijke bepaling worden voldaan als daarvoor toestemming is verleend door de algemene vergadering.

Het is van groot belang vroegtijdig op een rij te zetten welke handelingen dienen te worden verricht en te bepalen hoeveel tijd daarmee gemoeid is. Hiervoor is een drietal redenen aan te voeren:

1. De onderlinge samenhang en afhankelijkheid van de werkzaamheden en handelingen worden inzichtelijk gemaakt.
2. Er kan rekening worden gehouden met alle termijnen die door de wet en / of de statuten worden gesteld. Het niet in acht nemen van de regels kan immers leiden tot ongeldigheid van de beslissingen en / of handelingen.
3. Uit het tijdspad volgt op welk moment de fusievereniging tot stand komt, waardoor ook duidelijk wordt op welk moment de fusievereniging aan de competities deel kan gaan nemen.

4. Praktische fusie

Het samengaan door middel van een zogenaamde praktische fusie houdt kort gezegd in dat de middelen van één of meer verenigingen worden overgedragen aan een vereniging die zal blijven voortbestaan, dan wel een nieuwe vereniging die daartoe speciaal wordt opgericht.

Uit de aard van de praktische fusie volgt dat niet per definitie sprake hoeft te zijn van een samengaan van twee of meer verenigingen met rechtspersoonlijkheid. Het is ook mogelijk dat een vereniging en een afdeling van een andere vereniging samengaan.

4.1. Overdracht van het vermogen

Zoals reeds opgemerkt is voor de praktische fusie in de wet geen speciale procedure voorgeschreven. Dit heeft tot gevolg dat de overdracht van het vermogen van de 'oude' verenigingen niet in één handeling en als geheel kan geschieden. Elk vermogensbestanddeel zal moeten worden overgedragen op de voor dat bestanddeel wettelijk voorgeschreven wijze.

4.1.1. Registergoederen

Voor de overdracht van registergoederen (waarmee o.a. wordt bedoeld onroerende zaken zoals club- en kleedgebouwen) geldt dat dit door middel van een notariële akte zal moeten geschieden. De betrokkenheid van een notaris is hierbij dus onontbeerlijk. Veelal is in statuten bepaald dat het bestuur de specifieke toestemming van de algemene vergadering nodig heeft om de onroerende zaken over te dragen. Alvorens in het kader van de fusie te kunnen overgaan tot de overdracht, zal deze toestemming dus moeten zijn verkregen.

4.1.2. Duurovereenkomsten

Ook duurovereenkomsten gaan niet automatisch mee over. Voorbeelden van duurovereenkomsten zijn arbeidsovereenkomsten met trainers en/of ander personeel, huurovereenkomsten, sponsorovereenkomsten en verzekeringen. Deze duurovereenkomsten zullen allen afzonderlijk moeten worden overgedragen en met medewerking van de contractspartij.

Het is goed denkbaar dat bij een fusie niet alle contracten van de 'oude' verenigingen kunnen worden overgenomen door de fusievereniging. Te denken valt hierbij aan de overeenkomsten met trainers of leveranciers. In dit geval zal overeenstemming moeten worden bereikt met de contractspartij over tussentijdse beëindiging. Tussentijdse beëindiging kan ertoe leiden dat de partij die tussentijds wil beëindigen (de fusierende vereniging) een schadevergoeding aan de wederpartij moet betalen.

4.1.3. Lidmaatschap

Bij een praktische fusie gaat het lidmaatschap van de leden van de 'oude' vereniging(en) niet automatisch over naar de fusievereniging. Dit betekent dat er een handeling nodig is om leden van de 'oude' vereniging(en) lid te maken van de fusievereniging. De leden die wensen mee te gaan naar de fusievereniging, kunnen in beginsel bij bestuursbesluit van het bestuur van de fusievereniging toegelaten worden tot de fusievereniging. In sommige statuten is bepaald dat niet het bestuur, maar een ander orgaan (bijvoorbeeld een commissie) met de toelating tot het lidmaatschap is belast. In dat geval zal een besluit van het aangewezen orgaan nodig zijn.

In het algemeen geldt dat fusie bij wet is aangemerkt als reden om het lidmaatschap van een vereniging op te zeggen. Dit houdt in dat een lid dat zich niet met een fusie kan verenigen, binnen één maand vanaf het moment dat het besluit tot fusie aan hem is medegedeeld, zijn lidmaatschap van de 'oude' vereniging met onmiddellijke ingang kan opzeggen.

4.2. Ontbinding en vereffening

Indien als gevolg van de praktische fusie 'oude' verenigingen hun gehele vermogen overdragen en het de bedoeling is dat deze verenigingen ophouden te bestaan, zal er sprake zijn van ontbinding van de betreffende verenigingen.

De ontbinding van een vereniging in het kader van een fusie, geschiedt ingevolge de wet door de algemene vergadering en volgens de regels die daaromtrent zijn neergelegd in de statuten van de vereniging.

Door het besluit tot ontbinding door de algemene vergadering komt niet direct een einde aan het bestaan van de vereniging. De vereniging blijft voortbestaan voor de tijd die nodig is om te komen tot vereffening van haar vermogen. Gedurende die periode dient de vereniging aan haar naam 'in liquidatie' toe te voegen.

De vereffening van het vermogen geschiedt door vereffenaars. Doorgaans worden deze functies vervuld door de bestuursleden. De vereffenaar dient als zodanig ingeschreven te worden in het verenigingenregister. Tevens dient te worden ingeschreven dat de vereniging in liquidatie is. De taak van de vereffenaars is om de bezittingen, vorderingen en schulden van de vereniging in kaart te brengen om vervolgens een rekening en verantwoording op te stellen en, indien er aan-leiding toe is, een plan van de verdeling te formuleren. Rekening en verantwoording alsmede het eventuele plan van verdeling dienen bij het verenigingenregister te worden gedeponereerd. Dit wil zeggen de genoemde stukken ter inzage moeten worden gelegd bij de Kamer van Koophandel, waarbij de vereniging is ingeschreven. De stukken moeten tevens ter inzage worden gelegd 'ten kantore' van de betrokken vereniging(en).

Daarnaast dient door middel van een advertentie in een nieuwsblad kennis te worden gegeven van het bestaan van voornoemde stukken en de plaats waar ze ter inzage liggen. Dit alles is ter bescherming van de belangen van schuldeisers en leden van de vereniging. Doordat de stukken zowel bij de Kamer van Koophandel als bij de vereniging ter inzage liggen, kunnen zij kennis nemen van de inhoud.

Wanneer zij daartoe aanleiding zien, kunnen belanghebbenden 'in verzet' komen, met andere woorden protest aantekenen, tegen de rekening en verantwoording of het plan van verdeling. Dit gebeurt door het indienen van een verzoekschrift bij de betreffende rechtbank en dient binnen twee maanden te geschieden.

Blijkt de vereniging uiteindelijk meer lasten dan baten te hebben, dan is de vereffenaar gehouden het faillissement aan te vragen. Wordt dit verzuimd, dan kan de vereffenaar door de schuldeisers persoonlijk aansprakelijk gesteld worden.

De vereffening eindigt wanneer er geen baten meer aanwezig zijn. De vereniging heeft daarmee definitief opgehouden te bestaan.

Belangrijk is voorts nog wel dat de financiële administratie en overige relevante correspondentie van de ontbonden verenigingen op grond van de wet minimaal 10 jaar bewaard moeten worden. Hierbij geldt dat de termijn van 10 jaar aanvangt op het moment van de beëindiging van de vereffening. Voor de volledigheid zij vermeld dat niet in elk geval een praktische fusie leidt tot ontbinding en vereffening van de oude verenigingen). Het kan zijn dat de vereniging blijft bestaan met een ander doel en/of ten behoeve van de uitoefening van bijvoorbeeld een andere sport.

5. Juridische fusie

Kenmerkend voor een juridische fusie is dat de fuserende verenigingen met al hun rechten en plichten, bezittingen en schulden door het volgen van de procedure zoals in de wet is omschreven, uiteindelijk automatisch ('van rechtswege') in de fusievereniging opgaan.

In de wet is bepaald dat "rechtspersonen kunnen fuseren met rechtspersonen die de zelfde rechtsvorm hebben". Dit betekent dat verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid alleen maar een juridische fusie kunnen aangaan, wanneer de fusiegenoot ook een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid is. Een vereniging kan dus niet een juridische fusie aangaan met een stichting of met een afdeling zonder rechtspersoonlijkheid van een (omni- of personeels)vereniging. Een stichting heeft immers een andere rechtsvorm en de afdeling mist rechtspersoonlijkheid.

Bij de juridische fusie worden verenigingen die opgaan in de fusievereniging, de 'verdwijnde verenigingen' genoemd. De fusievereniging wordt als 'verkrijgende vereniging' aangeduid.

5.1. Vermogensoverdracht

Zoals reeds is vermeld, is het resultaat van de juridische fusie dat alle rechten, plichten, bezittingen en schulden van rechtswege over gaan naar de verkrijgende vereniging; het gehele vermogen van de verdwijnde verenigingen). Dit geldt dus ook voor de registergoederen, de duurovereenkomsten en het lidmaatschap van de leden van de verdwijnde vereniging(en).

Ten aanzien van de duurovereenkomsten blijft overigens gelden dat als gevolg van de fusie in sommige gevallen overeenkomsten moeten worden beëindigd met eventueel een schadevergoedingsplicht tot gevolg. Met betrekking tot de automatische overgang van het lidmaatschap valt op te merken dat ook bij de juridische fusie geldt dat het besluit tot fusie, reden kan zijn voor het met onmiddellijke ingang opzeggen van het lidmaatschap door een lid.

5.2. Ontbinding en vereffening

De juridische fusie leidt er per definitie toe dat de verdwijnde verenigingen ophouden te bestaan. Ontbinding behoeft dus niet apart plaats te vinden. De ontbinding van de fuserende vereniging ligt als het ware opgesloten in het proces van de juridische fusie.

Het moge duidelijk zijn dat het gevolg hiervan is dat er bij een juridische fusie ook geen sprake is van vereffening.

Het voorgaande leidt er overigens toe dat wanneer bij een fusie een onderdeel van een vereniging niet wenst op te gaan in de fusievereniging, maar achter wil blijven (bijvoorbeeld een afdeling die een andere sport bedrijft), niet kan worden gekozen voor een juridische fusie. De juridische fusie leidt immers tot totale overdracht van het vermogen en per definitie tot het einde van het bestaan van de fuserende vereniging .

5.3. Procedure juridische fusie

De besturen van de te fuseren verenigingen stellen gezamenlijk een voorstel tot fusie op. Dit voorstel vermeldt ten minste:

- de rechtsvorm, de naam en plaats van inschrijving ('de zetel') van de fuserende verenigingen;
- de statuten van de verdwijnde vereniging(en) alsmede die van de verkrijgende vereniging en eventueel de akte van oprichting (als de verenigingen samengaan in een nieuwe vereniging);
- de samenstelling van het bestuur van de fusievereniging;
- voor elk van de verdwijnde verenigingen het tijdstip met ingang waarvan de financiële gegevens zullen worden verantwoord in de jaarrekening van de verkrijgende vereniging;
- de voorgenomen maatregelen in verband met de overgang van het lidmaatschap van de verdwijnde verenigingen);
- de voornemens omtrent de voortzetting of beëindiging van werkzaamheden;
- wie in voorkomend geval het besluit tot fusie moet goedkeuren.

Het voorstel tot fusie dient te worden ondertekend door de alle bestuurders van de te fuseren verenigingen. Wanneer de handtekening van één of meer van de bestuurders ontbreekt dan dient daarvan onder opgave van reden melding van gemaakt te worden. Het ontbreken van een handtekening kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van de afwezigheid van een bestuurder, maar ook voortkomen uit het feit dat een bestuurder zich niet kan vinden in de voorgenomen fusie. Dit wordt als zodanig ook gemeld.

In een schriftelijke toelichting geeft elk van de besturen van de te fuseren verenigingen de redenen voor de fusie met een uiteenzetting over de verwachte gevolgen voor de werkzaamheden en een toelichting uit juridisch, economisch en sociaal oogpunt. Doorgaans zijn de uiteenzetting en toelichting bij fusies van gewone (voetbal)verenigingen beperkt. De verwachte gevolgen voor de werkzaamheden zullen meestal zijn dat wordt verwacht na de fusie beter invulling kan worden gegeven aan de doelstelling van de vereniging. De juridische toelichting bestaat uit de verklaring van de juridische structuur van de verkrijgende vereniging en een motivering van de keuze voor de juridische fusie in plaats van de praktische.

In de economische paragraaf wordt veelal aangegeven dat wordt verwacht dat een grotere eenheid meer draagkracht heeft. De sociale component richt zich op de gevolgen van de fusie voor de werknemers (bijvoorbeeld trainers) van de vereniging.

De te fuseren verenigingen leggen eik in het verenigingenregister waar de vereniging is ingeschreven en te eigene kantore, het voorstel tot fusie neer.

In een landelijk verspreid dagblad dient de fusie te worden aangekondigd. Hierbij moet tevens worden vermeld waar het fusievoorstel ter inzage ligt.

Tot één maand nadat alle te fuseren verenigingen de nederlegging van het voorstel hebben aangekondigd, kan iedere schuldeiser door een verzoekschrift in verzet komen. Na genoemde termijn van één maand wordt door de verenigingen een zogenaamde 'non-verzet'-verklaring opgevraagd, indien er geen schuldeiser een verzoekschrift heeft ingediend.

De algemene vergaderingen van de fuserende verenigingen nemen het besluit tot fusie. Het besluit mag niet afwijken van het voorstel tot fusie. Wanneer één van de algemene vergaderingen het fusievoorstel wenst te wijzigen, dan dient de hele procedure opnieuw te worden gestart. Het besluit tot fusie kan pas één maand na aankondiging worden genomen. Een besluit tot fusie wordt op dezelfde wijze genomen als een besluit tot wijziging van de statuten.

De fusie geschiedt bij notariële akte en wordt van kracht met ingang van de dag na die waarop de akte is verleden. De akte moet worden verleden binnen zes maanden na de aankondiging van nederlegging. Wanneer de verenigingen hierin om welke reden dan ook niet slagen, zal de procedure opnieuw moeten worden gestart.

Indien door de fusie registergoederen overgaan, moet de fusie binnen één maand na het tekenen van de akte worden opgegeven aan de bewaarder van de openbare registers, zijnde de Kamer van Koophandel waaronder de fusievereniging ressorteert.

6. Fiscale consequenties van fusie

Belangrijk zijn de fiscale aspecten die aan een fusie zijn verbonden. Hierbij moet onder meer gedacht worden aan overdrachtsbelasting indien registergoederen worden overgedragen en eventueel schenkingsrecht. Het is mogelijk om bij de Inspecteur der Registratie en Successie een verzoek om vrijstelling in te dienen voor beide belastingen.

Teneinde voor dergelijke vrijstellingen in aanmerking te komen dient aan enige voorwaarden te worden voldaan. De fuserende verenigingen dienen:

- beide rechtspersonen te zijn met volledige rechtsbevoegdheid;
- niet aan vennootschapsbelasting onderworpen te zijn (of daarvan vrijgesteld te zijn);
- tenminste 25 leden te tellen.

Wanneer er sprake is van een samengaan van een vereniging met volledige rechtspersoonlijkheid en een afdeling van een rechtspersoon kan de situatie anders liggen. Afdelingen van bijvoorbeeld on- of personeelsverenigingen hebben veelal geen eigen rechtspersoonlijkheid. In beginsel voldoet men hierdoor niet aan de criteria voor vrijstelling. Er bestaat echter de mogelijkheid dat toch vrijstelling wordt verleend. Een verzoek daartoe dient dan echter niet bij de Inspecteur der Registratie en Successie te worden ingediend, maar rechtstreeks te worden gericht aan het betreffende ministerie. Gelet op het bovenstaande is het raadzaam in geval van fusie vroegtijdig informatie in te winnen bij een terzake deskundig belastingadviseur.

7. Deskundige begeleiding

Het fusietraject is zowel bij de praktische als bij de juridische fusie ingewikkeld. Verenigingen die een fusie overwegen doen er dan ook verstandig aan in een vroeg stadium deskundigen (notaris, advocaat, registeraccountant en/of belastingexpert) te raadplegen.

Ook uw eigen provinciale sportraad kan uw vereniging adviseren en eventueel begeleiden tijdens de voorbereiding en uitvoering van het fusieproces.

Tekst is in aangepaste vorm overgenomen van een notitie, samengesteld in opdracht van de KNVB.